

V. Zorn, E. Mikula, G. Vezikova

Həyat qaydaları

V. Zorn, E. Mikula, G. Vezikova

Həyat qaydaları

“Tropinka” jurnalının kitabxanası
V. Zorn, E. Mikula, G. Vezikova
Həyat qaydaları
© 2014 “Şərqdə nur”

ISBN 978-966-2089-75-2 (Ukrayn dilində)
ISBN 978-3-944772-00-4 (Alman dilində)

Bu kitab uşaqları Allahın on əmri ilə tanış edir. Burada
“Tropinka” jurnalının müxtəlif illərdə nəşr olunan
buraxılışlarındakı hekayələrdən (E. Mikula), izahat
materiallarından (V. Zorn) və şeirlərdən
(G. Vezikova) istifadə edilmişdir.

Bu kitab ibtidai və orta məktəb yaşlı uşaqlar
üçün nəzərdə tutulmuşdur.

1-ci bölmə

Lövhələrin modeli

— **S**alam, Mehriban! — deyə Rauf stula oturaraq salam verdi. Sınıf yoldaşının sarğılı barmaqlarını görüb soruşdu:

— Əlinə nə olub?

— Dünən əlimi kəsmişəm.

— Gəlincik üçün paltar biçirdin? — deyə Rauf güldü.

— Ay Rauf, sən də hər şeyi zarafata salırsan! — deyə Mehriban incidi.

— Yaxşı, ciddi deyirəm. Sən nə ustalıq etmişən?

Raufun daha zarafat etmədiyini görüb Mehriban dedi:

— Lövhələr düzəltmişəm. Bizə bazar günü kilsə dərində tapşırıq verdilər. Əlbəttə, onlar əsl daşdan deyil, kartondan düzəldilib.

— Lövhələr, səhv etmərsən, daş plitələrə bənzəyir. Yadımdadır, sən mənə söyləmişdin ki, Allah onları dağda Musaya verib — Rauf söhbətə aydınlıq gətirdi.

O, Raufa danışdıqlarının əbəs yerə olmadığına sevindi və onunla lövhələr haqqında söhbətini xatırladı.

— Bəli. Amma təəssüf ki, onları bitirməmişəm. Karton çox qalın idi, qayçı əlimdən çıxdı, nəticədə belə oldu — deyə Mehriban sarğılı barmaqlarını tərپətdi.

— Onda qoy mən dərindən sonra sizə gəlim və sənə kömək edim — Rauf dedi.

Mehriban məmnuniyyətlə razılaşdı. Dərindən sonra o, Mehribanla getdi. Qızın masasının üstündə lövhələrin bitməmiş maketi, rəngli kağız, yapışqan və flomasterlər var idi.

Həyat qaydaları

— Bax! Bu xətt boyunca kəsmək lazımdır, sonra boz kağıza On Əmri yazıb üstünə yapışdırmaq lazımdır. Sən kağızları kəs, mən də xətləri çəkim — Mehriban dedi.

Rauf böyük səylə kəsməyə başladı. Karton qalın idi və Rauf qayçıya daha çox güc verməli oldu.

— Hə, çox əziyyətli işdir! — deyə Rauf ah çəkdi.

Lövhələrin modeli

— Musa üçün daha çətin idi, çünki o, lövhələri daşdan düzəltmişdi. Amma əmrləri Allah Özü daşların üstündə yazmışdı — Mehriban dedi.

Rauf bir az dincəlmək üçün qayçıını kənara qoydu:

— O, əmrləri hansı dildə yazmışdı?

Mehriban bir an düşündü:

— Musa yəhudi idi, deməli ibrani dilində yazmışdı.

— Qulaq as, Mehriban, belə çıxır ki, Allah Öz qanununu yalnız yəhudilərə verib. Niyə hamı düşünür ki, azərbaycanlılar, ruslar, fransızlar və amerikalılar Allahın qanununu yerinə yetirməlidirlər? Axı Sina dağında Musa öz xalqı olan İsrail üçün əmr aldı? O, İsrailin Allahıdır. Nə üçün biz də Onu Allahımız adlandırırıq?

— Çünki başqa Tanrı yoxdur.

— Niyə yoxdur? Qədim Yunanıstanın miflərini öyrəndiyimizi xatırlayırsan? Yunanların bir çox tanrıları var idi: Zevs, Apollon və Afrodita. Misirdə isə günəş tanrısı Raya sitayiş edirdilər. Slavyanların Perun, skandinaviyalıların isə Odin tanrısı var idi — deyə Rauf sadalamağa başladı.

— Onlar əsl tanrı deyil — Mehriban dedi.

— Bunu sən necə sübut edə bilərsən? — Rauf soruşdu.

— Lap yaxşı. Sən Perunu görmüsən? O, oyma taxta sütundur. Rauf başını yellədi.

— Səncə, Perun səmanı, yeri, heyvanları yarada bilərmə? Əgər o, insanı öz surətində və bənzərində yaratsaydı, sən də onun simasında olmaq istərdinmi, Rauf?

— Xeyr, Mehriban! Mən sadəcə maraqlanırdım. Mən İsrailin Allahı bizim Allahımız olduğuna görə mübahisə etmirəm.

— Sadəcə O, İsrail xalqının vasitəsilə bütün insanlara demək istədiyini çatdırdı — Mehriban dedi.

Rauf lövhələrin modelini kəsdi və qayçıını kənara qoyub dedi:

— Mən getməliyəm. Mən hələ futbola da getmək istəyirəm. Sabah sizə gələrim və əmrləri birlikdə yazarıq.

— Əla! Kömək üçün təşəkkür edirəm! — deyə Mehriban razılaşdı!

İsrailin Allahı – bizim Allahımızdır

Müqəddəs Kitabın hekayəsi bu sözlərlə başlayır: “Başlanğıcda Allah göyləri və yeri yaratdı”. Daha sonra oxuduqca Allahın Nuhun ailəsini daşqından necə xilas etdiyini öyrənirik. Yaradılış kitabının 12-ci fəslindən başlayaraq, Müqəddəs Kitab bizə İbrahim haqqında danışır. Müqəddəs Kitab onun haqqında çox məlumat verir. Bilirsən niyə? İbrahim haqqında yazılmışdır ki, o, Allaha iman edərək bütün möminlərin atası oldu. O, Vahid Allaha imanın əsasını qoydu. Allah ona dedi: “Dünyanın bütün millətləri sənin nəslinin vasitəsilə xeyir-dua alacaq, çünki sən mənim sözümə qulaq asdın” (Yaradılış 22:18). Ətrafdakı bütün xalqların ulduzlara, bütlərə, ruhlara sitayiş etdiyi bir vaxtda İbrahim tək Allahı tanıdı, Ona ibadət və itaət etdi. Həmin Allah İbrahimi onun nəslinə, yəhudilərə vəd etdiyi torpağa gətirdi. İbrahimin oğlu İshaq da Vahid Allaha inanırdı və Onun iradəsinə uyğun yaşayırdı. İshaqın oğlu Yaqub Allahdan yeni bir ad, İsrail adını aldı. Yaqubun on iki oğlundan İsrailin on iki qəbiləsi yarandı. Dörd yüz ildən çox israililər Misir əsarətində yaşadılar.

Allah Musa adlı bir yəhudini İsrail xalqının başçısı seçdi. Musanın çağırışı çox maraqlı idi. Musa səhrada, Xorev dağının yaxınlığında qayınatasının qoyunlarını otararkən Allah ona yanan, lakin heç vaxt sönməyən bir kolda göründü. Musa bunun necə bir möcüzə olduğunu bilmək istədi və alovdan Allahın səsini eşitdi. Allah Musaya Misirə getməyi, İsrail xalqını əsarətdən azad etməyi və onları İbrahimə vəd etdiyi torpağa gətirməyi əmr etdi. Musa Allahdan Onun kim olduğunu və adının nə olduğunu soruşduqda O belə cavab verdi: “Var Olan Mənəm”, yəni bütün xalqların tanrı və bütlərindən fərqli olaraq Tanrı mövcuddur və həmişə də olacaq. Sadəcə olaraq başqa tanrılar yoxdur. Buna görə də Tanrı xüsusi

İsrailin Allahı — bizim Allahımızdır

bir ada ehtiyac duymur. Yeşaya peyğəmbər Allahın bu sözlərini qeyd etdi: “Rəbb, İsrailin Padşahı, Satınalanı, Ordular Rəbbi belə deyir: ‘Mən birinciyəm, Mən sonuncuyam, Məndən başqa Allah yoxdur’” (Yeşaya 44:6). Buna görə də İsrailin Allahı İbrahimin, İshaqın və Yaqubun Allahı və bizim Allahımız, Səmavi Atamızdır.

Musanın səhrada Allahla bu görüşündən sonra çox vaxt keçdi. Rəbbin Misir əsarətindən azad etdiyi İsrail xalqı bir çox sınaqlardan sonra Allahın bir dəfə Musaya Özünü göstərdiyi və onu Allahın xalqının rəhbəri olmağa çağırdığı yerə gəldi. İsraililər orada uzun müddət qaldılar. Allah israililərə yaşamaq üçün qanunlar verməyi qərara aldı ki, onlar ətrafdakı qəbilələr kimi bütperəst olmasınlar. Çünki onlar ağacdan, daşdan və metaldan hazırlanmış əşyalara sitayiş edir və öz uşaqlarını bütlərə qurban gətirirdilər.

Bir çox başqa qanunlara əlavə olaraq, Allah Musa vasitəsilə xalqına On Əmri verdi. Rəbb onları bu sözlərlə başlayır:

*“Səni Misir torpağından, köləlik diyarından
çıxaran Allahın Rəbb Mənəm”.*

(Çıxış 20:2)

On Əmr İsrailin və nəticədə demək olar ki, bütün dünyanın Əsas Qanununa çevrildi. Biz əlinizdə tutduğunuz bu kitabın səhifələrində On Əmri müzakirə edəcəyik.

Həyat qaydaları

İnsanlar çoxlu qanunlar,
min tonlarla hüquqi kitablar nəşr ediblər!
Amma ən əsası və sarsılmaz
Allahın qanunudur.

Sinada göy gurultusu və alovun
əksi açıq-aydın Rəbbin hüzuru idi.
Bu, Allahın Öz əli ilə həyat qaydalarını
daşa həkk etməsinin əlamətidir.

Bir neçə sətir özündə çox dərin
mənalara daşıyır. Onları uşaqlıqdan
öyrənməyimiz vacibdi. Birincisi
Allahla necə münasibət qurmağı,
ikincisi isə insanlarla necə
davranmağı bizə göstərir.

2-ci bölmə

Allaha olan məhəbbət

— **Y**axşı, davam edək? — Rauf dünən kəsdiyi karton lövhələrinə maraqla baxaraq dedi.

— Gəl vərəqi yarıya qatlayıb birinci əmri yazaq. Onu elə yazmalıyıq ki, bütün sözlər ora yerləşsin. Müqəddəs Kitabda mətn uzundur, amma müəllim onu bir az qısaltmağa icazə verdi. Mən bütün mətni oxuyacağam və biz onu necə yazacağımıza qərar verəcəyik — deyə Mehriban bildirdi.

“Səni Misir torpağından, köləlik diyarından çıxaran Allahın Rəbb Mənəm. Məndən başqa allahların olmasın” — Mehriban oxudu.

— Gəl onda bu sözləri yazaq: “Mən sənin Allahınam” — Rauf dedi.

— Xeyr, belə düz olmayacaq. Gərək digər tanrı olmayan tanrılar haqqında da yazaq. Yoxsa elə mənə verəcək ki, hər kəsin öz tanrısı ola bilər — deyə Mehriban etiraz etdi.

— Yaxşı, gəl onda belə yazaq: “Allahınız Rəbb Mənəm. Qoy sənin başqa tanrın olmasın” — Rauf fikirləşdikdən sonra diktə etdi.

— Əla! Belə yazaq — deyə Mehriban razılaşdı və bir flomaster götürüb səylə hərfləri yazmağa başladı.

Mehribana baxıb Rauf Müqəddəs Kitabı vərəqlədi.

— Niyə Allah daş lövhələrə məhz bu əmri birinci yazdı? Yəni o daha vacibdir? — deyə Rauf Mehribandan soruşdu.

— Ən vacib şey həmişə birinci yazılır — Mehriban cavab verdi.

Həyat qaydaları

— Allahı tanımaq və Onu sevmək ən vacib şeydir. İsrail xalqı mətni qısaltmadı, onlar Allahın qanununu tam oxuyurdular və həmişə Allahın onları əsarətdən çıxardığını xatırlayırdılar. Onlar buna görə Tanrıya çox minnətdar idilər və uşaqlarına çox erkən yaşlarından Allahı sevməyi, Ona şükür və itaət etməyi öyrədirdilər. Qanunun sözləri İsraildə nəğmə kimi oxunurdu və indi də oxunur — deyə Mehriban başını qaldırıb əlavə etdi.

— Bəli, mən bir dəfə bir filmə baxdım. İsrail xalqı şeypur çalır-dı və sonra oxuyurdu. Həmin filmdə göstərirdilər ki, bir ata içərisində bu əmrlər yazılmış vərəqləri olan qutunu alına bağlayır və sonra oğluna bunu necə etməyi öyrədir. Amma nə atam, nə də

Allaha olan məhəbbət

anam mənə heç vaxt Allah haqqında danışmayıb. Yalnız nənəm mənə öyrədirdi ki, özümü pis aparsam, Allah məni cəzalandıracaq. Mən də Allahdan qorxmağı öyrəndim. Amma belə çıxır ki, Tanrını sevmək lazımdır.

Mehriban flomasteri yerə qoyub ciddi şəkildə Raufa baxdı:

— Allah bizim Ondən qorxmağımızı istəmir. Lakin Tanrı istəyir ki, biz Onu kədərləndirməkdən, yəni günah etməkdən qorxaq.

— Bəs bunun nə fərqi var? — Rauf başa düşmədi.

— Allah bizi sevir, amma günaha nifrət edir və günahın həmişə nəticələri var. Günah insanı Allahdan uzaqlaşdırır. Lakin Allah Öz məhəbbətinə görə günahkarı bağışlamağa və onu qəbul etməyə həmişə hazırdır — deyə Mehriban izah etdi.

— Bəs sən, Mehriban, bu barədə nə düşünürsən? Bax, mənə bir dostum var. O, böyük qardaşının icazəsiz durbini götürüb onun necə düzəldildiyini bilmək istədi. Lakin durbini sökdükdən sonra yenidən yığa bilmədi, sökülən durbini qarajda gizlətdi və qardaşına dedi ki, onun harada olduğunu bilmir. İndi o, nə etsin? Allah onun bu günahını bağışlayarmı? Bəs durbini nə etsin? — deyə Raufun səsi titrədi.

— Məncə, o dostu mən də tanıyıram — Mehriban dedi.

— Bəli, bu mənəm. Əgər mən durbini haqqında desəm, qardaşım Elçin məni öldürəcək. Allah həqiqətən bu vəziyyətdə mənə kömək edə bilərmə? — deyə Rauf göz yaşları içində soruşdu.

— Allah hər şeyə qadirdir. İndi sən Allahdan bağışlanma və kömək dilə, sonra sənə bir şey söyləyəcəyəm.

Rauf sakitcə Allaha dua etdi və göz yaşlarını sildi. Mehriban gülümsədi və dedi:

— Durbini bura gətir. Qonşumuz optik avadanlıqların təmiri sexində işləyir, o sənə üçün onu təmir edəcək.

— Amma təmir üçün pulum yoxdur! — Rauf etiraz etdi.

Mehriban əminliklə dedi:

— İş ondadır ki, mənə qonşum da Allahu tanıyır və sevir. O sənə kömək etməkdən məmnun olacaq.

Birinci əmr

Yol hərəkəti qaydaları çoxdur. Bütün qaydaları yalnız sürücü-lük vəsiqəsi üçün imtahan verənlər bilir. Lakin bu qaydalar arasında hər kəsin bildiyi əsas qaydalar var. Məsələn, işıqforda qırmızı işıq yananda yol keçmək və ya maşın sürmək ölümcül nəticələrə gətirə bilər.

Rəbb Allah Öz xalqına bir çox əmrlər verdi, lakin onların arasında əsas olanlar var. Onları Konstitusiyaya və ya Allahın Padşahlığının əsas əmri adlandırmaq olar. Bu gün biz birinci əmr haqqında danışacağıq. Bu əmr belədir:

*“Allahınız Rəbb Mənəm... Mənim qarşımda
başqa allahlarınız olmayacaq”.*

(Çıxış 20:2-3)

Allah niyə belə bir əmr verdi? Bəli, çünki yalnız O, Allahdır, başqaları Tanrı deyil. İnsanların kiməsə tanrı kimi ibadət etməsi onun həqiqətən tanrı olması demək deyil. Mən izah etməyə çalışacağam. Bax, sənin atan və anan var. Bəlkə yalnız anan və ya atan var. Deməli, anan səni çox sevir. O səni dünyaya gətirib. Sən onun oğlusan (və ya qızısan). Birdən, bilmirəm niyə, sənin ağılına belə bir fikir gəlir və ona deyirsən: “Mən istərdim ki, anam qonşu Dilarə xala olsun”. Bunun anan üçün nə qədər ağırlı olacağını təsəvvür edə bilərsinizmi?

Yaxud başqa bir misal çəkim. Sən məktəbə getmisən və ən yaxşı dostunla görüşməyə sevinirsən. Dostun tətlini Amerikada qohumları ilə keçirdiyi üçün siz bir-birinizi çoxdandır ki, görmürsünüz. Sınıfın qapısına yaxınlaşanda dostunuzun kiməsə bu sözləri dediyini eşidirsiniz (siz gizlicə qulaq asmadınız, sadəcə bunu

Birinci əmr

eşitdiyiniz halda): “Xeyr, Rauf ilə mən dost deyiləm. Biz sadəcə bir binada yaşayırıq...”

Sənin qəlbində sanki hər şey qırıldı. Axı sən onunla bazar günü kilsə dərslərinə getmisən, uşaq düşərgəsində də birlikdə olmusan. Sənə elə gəlirdi ki, o da tezliklə Məsihə qəlbini verəcək. Amma birdən o sizin barədə belə söylədi! Sən sinifə girdin və dostunun kiminlə danışdığını gördün. Bu, Muxa ləqəbli ikinci il sinifdə qalan Mikayıldır. O, artıq araq içir, siqaret çəkir və elə söyüşlər söylür ki, onları eşitməyə belə adam utanır. Yalnız yaxşılıq arzuladığın dostunun özünə onu həbsxanaya aparacaq bir dost seçməsi səni çox kədərləndirdi.

Daha bir misal çəkək. Sən artıq kiməsə vurulmusanmı? İstəyirdin ki, aşıq olduğun insan həmişə səninlə olsun, danışsın, dərstdən sonra səninlə birgə evə qayıtsın. Ümumiyyətlə, onun üçün yeganə şəxs yalnız sən olasan. Biz belə yaradılmışıq.

Yalnız bir Allah var. Bütün dünyanı yaradan Odur; O, vahid olan Oğlu İsa Məsihi bu dünyaya göndərdi ki, Onun vasitəsilə hamımız xilas olaq. İsa bizi həm bu həyatda, həm də gələcək əbədi həyatda xoşbəxt etmək üçün hər şeyi etdi. Allah bizi çox sevir. Tanrı bizim də Onu sevməyimizi istəyir. Bizi şərdən yalnız Allah xilas edə bilər, yalnız O bizə xeyir-dua verməyə qadirdir. Buna görə də Tanrı deyir: “Məndən başqa allahların olmasın”.

Allahın və Rəbbin

Sənin çəsmamağın üçün əsas
olan başlanğıcda deyilir:
Lövhələrin ilk sətirlərində müraciət
edilir: “Allahın Rəbb Mənəm...”

Yer üzündə xoşbəxtlik üçün çox şey — ev,
ailə və bayram üçün tort, oyunlar, kitablar,
səmimi dostluq, amma ilk növbədə
Allahın Rəbb lazımdır.

Çünki aydın səmada günəş,
uzaqlarda parıldayan ulduzlar
və mahnı oxuyan quşların
nəfəsi Rəbbimizin əlindədir.

Bütün kainatın ürəyi Allahın
əbədi taxtının olduğu yerdədir.
Xilaskarını tapan insan nur
içində ilhamla yaşayır.

Allah başlanğıcdan dünyanı vəfalı
və əbədi sevgi ilə sevmiştir.
Bizim üçün çətin və ağırlı olanda
O bizə laqeyidlik göstərmir.

Allahı heç nə əvəz edə bilməz.
Qərb və şərq bizə “Rəbbim və Allahım!”
məfhumundan daha vacib və əziz
bir şey təklif edə bilməz.

3-cü bölmə

Bütlər

— Necəsən, Rauf? Elçinə durbini verdin? — Mehriban sinfin girişində onu gözləyən Raufdan soruşdu.

— Bəli, verdim. Bilirsən, Mehriban, əvvəlcə sakitcə onu yerinə qoymaq istədim, amma sonra cəsarətimi toplayıb hər şeyi olduğu kimi ona söylədim.

— Bəs Elçin nə dedi?

— O, əvvəlcə əsəbiləşdi, sonra durbinlə hər şeyin qaydasında olub-olmadığını yoxladı və sakitləşdi.

— Deməli, hər şey yaxşı oldu! — deyə Mehriban gülümsədi.

— Çox da yox. Sonra qardaşım məni ələ salıb ded: “Qardaş, indi isə özün üçün Allahın heykəlini düzəlt və ona ibadət et”. Nəticədə, biz yenidən mübahisə etdik — Rauf kədərlə dedi.

Sonra zəng çalındı və Mehriban dedi:

— Dərstdən sonra bizə gəl. Lövhələrin maketini hazırlayacağam, Allahın heykəlləri və müxtəlif təsvirləri haqqında söhbət edərik. Bu, məhz ikinci əmrdir.

Dərslər çox tez keçdi və tezliklə dostlar yenidən Mehribangildə masanın arxasında oturdular.

— Bax, ikinci əmr budur: “Özün üçün heç bir oyma büt, nə yuxarıda — səmada və ya aşağıda — yerdə, nə də yerdən aşağıya yığılan sulardakı olan şeylərin heç birinin surətini düzəltmə. Belə şeylərə səcdə qılaraq ibadət etmə”. Lövhələrimizdə bunu yazacağıq: “Özün üçün bir büt düzəltmə və ona ibadət etmə”. Mən yazacağam və danışacağam. Musanın Sina dağından xalqın yanına lövhələrlə necə qayıtdığını xatırlayırsanmı? — deyə Mehriban so-

Həyat qaydaları

ruşdu və birinci əmrin artıq yazıldığı vərəqi kənara qoyaraq ikinci əmri yazmağa başladı.

— Yadımdadır. O vaxt xalq özlərinin düzəltməyi qızıl danaya sityiş edirdi. Musa qəzəbləndi və lövhələri sındırdı. Bunu necə edə bilərdilər? Axı Allah onlara yenicə böyük möcüzələr göstərmişdi! Niyə onlar bunu etdilər? Bir inəyə, hətta qızıldan olsa belə sityiş etmək axmaqlıqdır! — Rauf dedi.

Mehriban əlindəki işini kənara qoyub dedi:

Bütlər

— Bilirsən, bu, sadəcə axmaqlıq deyil. Bu qorxuludur, çünki hər bir bütün arxasında hansısa tanrı surəti — Allahın düşməni olan şeytan dayanır.

Rauf təəccübləndi:

— Necə yəni?

— İzzət və ibadət Allaha məxsus olmalıdır, çünki yalnız Allah müqəddəsdir. Bu, Allahın ibadətə və izzətə ehtiyacı olduğu üçün deyil. Qaydaya görə izzətə və ibadətə yalnız kamil olan Allah layiqdir. Tanrının istənilən təsviri, hətta gözəl olsa belə, sadəcə bir şəkildir. Heç bir şəkil Allahın bütün böyüklüyünü, qüdrətini və gözəlliyini təsvir edə bilməz.

— Bəs əgər televizorda boksa baxıb Kliçko qardaşlarına pərəstiş edirsən, onda nə etməliyəm? Axı idmançıların və sənətçilərin pərəstişkarları var, deməli onlara pərəstiş edirlər, onları alqışlayıb tərifləyirlər — deyə Rauf çəsqinlik içində qaldı.

— Hər şey öz ölçüsündə olduqda yaxşıdır. İdmançıları alqışlamaq, kiminsə gözəl oxumasından zövq almaq normaldır, lakin otağını onların fotosəkilləri ilə əhatə edirsənsə və hər şeydə onları təqlid edirsənsə, bu, artıq düzgün deyil. Axı onlar adi insandır. Güclü, gözəl, istedadlı olsalar da, onlar insandır və kamil deyilərlər. Təqlid edəcəyimiz biri var. Allah bizə kamilliyi İsa Məsihdə göstərdi. Ən görkəmli idmançını belə təqlid etmək qızıl inəyə sitayiş etmək kimidir. Belə insanlardan yaxşı bir şey öyrənə bilərsən, amma onlardan özünə büt etmə — deyə Mehriban gülümsədi.

— Bəli, başa düşürəm. Bu gün divardan Kliçko qardaşlarının şəklini yığışdıracağam — Rauf dedi.

İkinci əmr

Gəl Çıxış kitabında Allahın Öz xalqına verdiyi ikinci əmri oxuyaq:

*“Özün üçün heç bir oyma büt,
nə yuxarıda — səmada və ya aşağıda —
yerdə, nə də yerdən aşağıya yığılan sulardakı
olan şeylərin heç birinin surətini düzəltmə. Belə
şeylərə səcdə qılaraq ibadət etmə. Çünki Mən,
sənin Allahın Rəbb qısqaqc Allaham. Məna
nifrət edən ataların cəzasını üç-dörd nəslə qədər
övladlarına çəkdirərəm. Məni sevib əmrlərimə
əməl edənlərin isə minlərlə nəslinə
məhəbbət göstərəm”.*

(Çıxış 20:4-6)

Bir çoxları təsvirlərin Allahı təsəvvür etməyi asanlaşdırmaq üçün yaradıldığını deyir. Onlar öz təsəvvürlərində Allahı gördükləri kimi çəkirlər və ağacdən kəsirlər, ya da daşdan oyurlar. Amma belə mühüm məsələdə insan təxəyyülü çox etibarsızdır. Buna görə də bir çox xalqlar bütlərə sitayiş etməklə yanlış yolu tutublar. Allah hər bir surətə, hətta çox gözəl şəkillərə sitayiş etməyi qadağan etmişdir. Bu vacib bir əmrdir! Allah hər bir möminlə şəxsi ünsiyyətdə olmaq, hər bir insanın qəlbinə toxunmaq və Ona üz tutan insanların dualarını eşitmək istəyir. Rəbb Allah bunu qadağan edibsə, hansısa surətə dua edən adamın duasını necə eşidəcək?

İkinci əmr

Bəzi insanlar inanırlar ki, Allaha ibadət etmək üçün daha yaxşı yerlər, xüsusi müqəddəs yerlər var. Yəhya Müjdəsinin 4-cü fəslində çox maraqlı bir hadisə təsvir edilir. İsa samariyalı bir qadınla söhbət edir. Qadın İsanın adı bir insan olmadığını başa düşdükdən sonra Ona o vaxtlar çox mübahisə yaradan bir sual verdi: “Kahinlərimiz deyirlər ki, biz oradakı dağda ibadət etməliyik. Amma yəhudilər deyirlər ki, yalnız Yerusəlimdə, məbəddə Allaha həqiqi ibadət etmək olar. Bəs sən nə deyə bilərsən?” İsa ona cavab verib dedi ki, vaxt gələcək insanlar nə o dağda, nə də Yerusəlimdə Allaha ibadət edəcəklər, çünki vacib olan “harada” deyil, “necə” ibadət etməkdir. İsa qadına dedi ki, Allah Ona ruhda və həqiqətdə ibadət edənləri axtarır.

İsrail xalqı Misiri tərk etdikdən sonra səhrada dayanacaqlarından birində ilanlar onları sancdı. Bir çoxları bundan öldü. Sonra Musa dua etdi ki, Allah xalqa kömək etsin.

Allah ona tuncdan ilan düzəltməyi və onu İsrail düşərgəsinin ortasındakı dirəyə qoymağı əmr etdi. Hər bir ilan sancmış adam tunc ilana baxaraq sağalacaqdı. Musa məhz belə də etdi. Artıq kimisə ilan sancırdısa, ölüm təhlükəsi onun üçün yox idi: o, tunc ilana baxaraq, şəfa tapırdı.

İsraillilər öz torpaqlarına gələndə nə etdilər? Onlar bu tunc ilana Nexuştan adını verdilər və bu bütü toz halına gətirən şərəfli padşah Xizqiya hakimiyyətə gələndə qədər onun üzərində buxur yandırdılar. Müqəddəs Kitabda deyilir ki, Xizqiya padşah onu dağıtmaqla çox yaxşı iş gördü (2 Padşahlar 18).

Beləliklə, Müqəddəs Kitabdakı ikinci əmrdə deyilir ki, biz Allahı bütün qəlbimizlə, bütün düşüncələrimizlə axtarmalıyıq və Tanrının bizə dediyi hər şeydə Ona itaət etməliyik.

Bütlərə səcdə etməyin

Bütpərəst xalqların qorxusu var:
İsrailin Allahı qüdrətli Allahdır və Onu
hərdən istifadə etmək üçün çadırlarda
gizlətmək mümkün deyil.

Allahı büt kimi düzəldib taxtaya sığışdırmaq,
tökmə qızıl büt kimi yaratmaq,
Ona yaxından və uzaqdan heyranlıqla
baxmaq mümkün deyil.

İsrailin fərqli, ədalətli, əbədi və sevən
Allahı var. Hər kəs — həm şah paltarında,
həm də cır-cındırda olan kəs
Ona dua edə bilər.

Rəbb heykəllərə sitayiş
etməyi əbədi olaraq qadağan
etdi və layiqli ibadət
üçün əmrlərini verdi.

Allah Ruhdur, ona görə də
O bizə ruhda və həqiqətdə ibadət
etməyi əmr edir. Əgər Ona
səmimiyyətlə qulluq etsəniz,
O sizə xeyir-dua verəcək.

4-cü bölmə

Yalnız gözəl sözlər

— **M**ən üçüncü əmri heç başa düşmürəm! — Mehriban qarşısını açan kimi Rauf astanadan dedi.

— Keç içəri, Rauf, indi biz ona nəzər salırıq — Mehriban sinif yoldaşını evlərinə dəvət etdi.

— Dünən bütün axşam, bu gün bütün günü düşündüm, amma heç nə başa düşmədim! Burada belə yazılıb: “Allahın Rəbbin adını boş yerə dilinə gətirmə, çünki Rəbb Öz adını boş yerə dilinə gətirəni cəzasız qoymaz”. İnsanın Allahın adını boş yerə necə çəkə biləcəyini mənə başa sal — Rauf kədərlə dedi və Müqəddəs Kitabı açdı.

— Mənə elə gəlir ki, bu ad insan üçün heç bir əhəmiyyət kəsb etmədiyi halda Rəbbin adını boş yerə çəkir. Allahdan, bəlkə də yaxşı bir şeydən danışır, amma qəlbində Allah sevgisi, Ona minnətdarlıq yoxdur — Mehriban cavab verdi.

— Məgər belə ola bilər? — Rauf təəccübləndi.

— Əlbəttə, məsələn, insan imanlı olduğunu bəyan edir, amma özü Kəlam oxumur, dua etmir, Rəbb haqqında heç nə bilmir. Beləliklə, onun Rəbb haqqında sözləri boşdur. Bunlar bizi Allahla bağlayan həqiqi iman deyil, yalnız sözlərdir.

— Təşəkkür edirəm, Mehriban, yoxsa mən də qorxmışdım, fikirləşirdim ki, birdən mən də Rəbbin adını boş yerə çəkərəm. Düzdür, Müqəddəs Kitabı təzəcə oxumağa başlamışam və sənin kimi tez-tez dua etmirəm, amma əminəm ki, mən imanlı sayıla bilərəm — Rauf rahatlıqla nəfəs aldı.

Həyat qaydaları

— Bilirsən, Rauf, belə də olur, məsələn, uşaq dostlarının və ya imanlı valideynlərinin dua etdiyini görür, kilsədə vəz eşidir, bazar günü dərslərində müəllimin suallarına düzgün cavab verməyi sevir. O, Rəbb haqqında danışır, ucadan dua edir, özünü imanlı şəxs adlandırır, amma ürəyində Rəbb yoxdur — Mehriban bir qədər fasilədən sonra dedi.

— Məni tamamilə çaşdırdın! Bu əmri pozub-pozmadığımı necə müəyyən edə bilərəm? — Rauf soruşdu.

— Mənə elə gəlir ki, bir çoxları, hətta səmimi məsihçilər də bu əmri poza bilərlər. Onlar Allaha nəsə vəd edirlər, amma onu yerinə yetirmirlər. Gözəl sözlər xatirinə ürəklərinə toxunmayan sözlər deyə bilərlər, məsələn, “Allaha şükür!”, çünki hamı belə deyir. Onlar ürəklərində olanı deyil, sadəcə əzbərlənmiş sözləri söyləyərək dua edə bilərlər. Mən də bəzən bunu edirəm — Mehriban fikirli şəkildə dedi və qızardı.

— Sən? Ola bilməz! Mənə elə gəlir ki, sən heç vaxt günah işlətmirsən! — Rauf təəccübləndi.

— Nə danışırısan?! Mən də tez-tez günah edirəm.

— Deməli, belə çıxır ki, Allah yerinə yetirilməsi çətin olan əmrlər verib? — Rauf soruşdu.

— Bu əmrlər bizə Rəbbimizin necə olmasından xəbər verir. Allahın əmri müqəddəs və mükəmməldir. Allah əmrləri Öz xalqının müqəddəsliyə və kamilliyə can atması üçün verdi.

— Bütün əmrləri tam yerinə yetirə bilən insanlar varmı? — deyərək Rauf soruşdu.

— Xeyr, heç bir adam bütün əmrləri həyata keçirə bilməyib. Yalnız Rəbb İsa Məsih bunlara əməl edə bilib.

— Belə çıxır ki, Əhdi-Ətiq dövründə heç bir insan Allahı tam razı sala bilməyib? — Rauf sakitləşmədi.

— Əhdi-Ətiq dövründə insanlar günah üçün qurban kəsə bilirdilər. İsraililərə göstəriş verilmişdi ki, onlar məbədə getsinlər və orada kahin onlar üçün dua etsin. Onlar özləri dua edib tövbə edirdilər və Allah onları bağışlayırdı.

Biz Əhdi-Cədidin dövründə yaşayırıq, əmrlərdən birini pozsaq belə, qurban kəsməli deyilik, çünki İsa Məsih bizim günahlarımız

Yalnız gözəl sözlər

üçün qurbanımızdır. Biz duada Rəbdən bağışlanma diləyə bilərik, O da bizi bağışlayır — deyə Mehriban cavab verdi.

— Deməli, bu əməlləri yerinə yetirməyə ehtiyac yoxdur? — Rauf soruşdu.

— Allah ürəyimizə baxır. Əgər sən Rəbbi həqiqətən sevirənsən, onda sən Tanrıya itaət etmək istəyəcəksən və Onun əməllərini yerinə yetirməyə çalışacaqsan. Amma sən düşünürsən ki, İsa Məsih sənə üçün hər şeyi edib və sən istədiyini kimi yaşaya bilərsən, onda sən...

— Rəbbin adını boş yerə çəkirsən! — Rauf bitirdi.

— Bəli! Düz deyirsən, Rauf! — deyə Mehriban gülümsədi.

Üçüncü əmr

Allahın Musaya qanunu, On Əmri necə verdiyini xatırlayırsanmı? Musa qırx gün-qırx gecə dağda olub Allahla ünsiyyət qurdu. Allah Öz əli ilə daş lövhələrə insanlarla münasibətlərini təyin edən on ən əsas əmri yazdı. Beləcə O, birinci əmri, ikinci əmri, sonra üçüncü əmri yazır:

*“Allahın Rəbbin adını boş yerə dilinə gətirmə,
çünki Rəbb Öz adını boş yerə dilinə
gətirəni cəzasız qoymaz”.*

(Çıxış 20:7)

Bu hansı əmrdir və niyə vacibdir? Allahın Musanı İsrail xalqının başçısı olmağa çağırıldığını xatırlayırsanmı? Sonra Musa soruşdu: “Sənin adın nədir? Məni kimin göndərdiyini soruşsalar, İsrailə nə deyəcəyimi bilmək istəyirəm”. Sonra Allah ona dedi: “İsrail övladlarına de ki, ‘Var Olan Mənəm’ səni onların yanına göndərib”. Yəni, Allahın adı — “Var Olan Mənəm”dir! Müqəddəs Kitabda qədim ibrani dilində “Yahve”, bəzi kitablarda isə “Yehova” yazılıb.

Bütün digər tanrılar sadəcə mövcud deyillər. Onlar bütldür. Amma bizim Allahımız mövcuddur!

Biz kiminsə tanış olduğunu dedikdə, onun nüfuzundan və adından istifadə edirik. Böyük qardaşın varsa, tənəffüsdə heç kim səni incidə bilməz, elə deyilmə? Kimsə bunu edərsə, dey bilərsən: “Ehtiyatlı ol, böyük qardaşıma deyərəm, o, karate ilə məşğul olur”. Beləcə səni incitmək istəyən uşaqlar o anda qaçıb gedəcəklər. Lakin hər fasilədə və hər münasib vəziyyətdə qardaşına arxalana bilməzsən! Xüsusilə səhv etdiyin zaman. Böyük qardaşın

Üçüncü əmr

olduğuna görə başqalarına sataşa bilməzsən. Üçüncü əmrdə bu nəzərdə tutulur. Sağa-sola “Allaha and olsun” deməməlisən, yəni Onun adına and içməməlisən. Sən “Allah görür ki, mən filan-filan işləri düzgün etmişəm” deməməlisən, çünki sən özün də səhv etdiyini bilirsən.

Rəbbimizin adı ehtiram və böyük hörmətlə çəkilməlidir ki, bu da Müqəddəs Kitabda Allah qorxusu adlanır. Dua etdiyimiz zaman bunu şüurlu şəkildə yerinə yetirməliyik, dualarımızı “Rəbbim, Rəbbim” kəlmələri ilə doldurmalı deyilik. İsa xəbərdarlıq etdi ki, “Ya Rəbb, Ya Rəbb” deyən heç də hər kəs səmavi Padşahlığa girməyəcək.

Təsəvvür edin ki, hər gün gördüyün bir dostunla danışırısan. Onun adı, məsələn, İlqardır. Sən isə onunla danışaraq daim təkrarlayırsan: “İlqar, eşidirsən, gəl küçəyə çıxaq? İlqar, sən də bu kitabı oxumusan?” Bu, hörmətsizlikdir. Allahımız istəyir ki, biz həmişə Onunla danışaq, amma eyni zamanda Onun adını boş yerə çəkməyə, adına boş yerə and içməyə, yəni boş yerə işlətməyə. Buna görə də O bizi sevərək və dualarımızı eşitmək istədiyi üçün bizə bu vacib əmri verdi: “Allahın Rəbbin adını boş yerə dilinə gətirmə”.

Ciddi əmr

Üçüncü ciddi əmr qəti
tərzdə xəbərdarlıq edir:
“Allahın adını boş yerə
dilinə gətirmə, and içməklə,
mübahisələrdə, dostlarla
boş söhbətlərdə istifadə etməyə
cəsarət etmə və belə etsən,
tezliklə sən cəzalanacaqsan”.

Allahımız kainatın Rəbbidir.
İnsanların qürur duyacaqları
heç nəyi yoxdur, hamı Onun
qarşısında baş əyməlidirlər.

Uşaqlar, gəlin biz
dünyada yaşayarkən Allahın
müqəddəs adını diqqətlə və
ehtiyatla istifadə edək.

Göylərdə, buludların arxasında
Onun gözəlliyini və izzətini
öz gözlərimizlə görmək üçün
böyük haqq qazanacağıq.

5-ci bölmə

Bayram

Mehriban və Rauf razılaşırdılar ki, şənbə günü lövhələr üzərində işləməyi davam etsinlər. Qapının zəngini eşidən Mehriban qapını açmağa qaçdı. Rauf gülümsəyərək əlində bir bağlama ilə dayanmışdı.

— Salam, Rauf! Deyəsən bu gün kefin kökdür. Əlindəki nədir? — Mehriban salamlayıb soruşdu.

— Ən çox sevdiyim mərcangilə piroqudur.

— Nədir, nəyə bayram edirsən? — Mehriban soruşdu.

— Yox, elə belə. Anam həmişə həftə sonu üçün dadlı bir şey bişirir.

— Əla, keç içəri! İndi çay dəmləyəcəyəm.

— Gəl, əvvəlcə lövhələrlə işimizi bitirək, sonra piroq yeyərik — deyə Rauf təklif etdi.

Onlar belə də etdilər. Mehriban masanın üstünə karton, kağız və markerlər qoydu.

— Deməli, bu gün dördüncü əmri yazacaşıq, bu, şənbə günü haqqındadır — Mehriban Müqəddəs Kitabı açaraq dedi.

— Elə bu gün mən həftə sonundan danışırıdım. İndi öyrənəcəyik ki, şənbə günü mərcangilə piroqu yemək olar, yoxsa yox — deyə Rauf zarafat etdi.

Mehriban oxudu: “Şənbə gününü yadda saxlayıb təqdis et. Altı gün çalışıb bütün işlərini gör. Lakin yeddinci gün Allahın Rəbbin Şənbə günüdür. Bu gün sən, oğlun, qızın, qulun, qarabaşın, heyvanların, yanında qalan yadelli də heç bir iş görməsin. Çünki altı gün ərzində Rəbb göyləri və yeri, dənizi və kainatdakı hər şeyi

Həyat qaydaları

yaratdı, yeddinci gün isə istirahət etdi. Bunun üçün Rəbb Şənbə gününə bərəkət verib onu müqəddəs saydı”.

— Ah, Mehriban, belə çıxır ki, bu gün səninlə lövhələri düzəldə bilmərik? Ev tapşırığını da edə bilmərik. Mən anama da kömək edə bilmərəm, axı şənbə günü bütün mənzili təmizləməliyəm. Belə görürəm ki, yalnız piroqla çay içə bilərik — deyə Rauf kədərlə yekunlaşdırdı.

Mehriban dedi:

— Bu əslində belə deyil. İsa Özü şənbə günü xeyirxahlıq göstərərək işlər gördü. Bir şənbə günü O, əli qurumuş bir adamı sağaltdı.

Bayram

O, Müqəddəs Kitabı vərəqlədi və Matta 12-ci fəslə açıb oxudu: “Yəhudilər İsanı dördüncü əmri pozmaqda ittiham etməyə başlayanda Məsih onlara belə cavab verdi: ‘Hansınızın bir qoyunu olarsa və qoyun Şənbə günü çuxura düşərsə, onu tutub çıxartmaz? İnsan qoyundan nə qədər dəyərlidir! Beləliklə, Şənbə günü xeyirxah iş görməyə icazə var. Sizlərdən hansınızın bir qoyunu şənbə günü quyuya düşsə, onu götürüb çıxarmaz? İnsan qoyundan nə qədər yaxşıdır! Beləliklə, şənbə günü yaxşılıq edə bilərsiniz”.

— Bu başa düşüləndir. Qoyunları xilas etmək lazımdır. Amma xalçaları tozsoranla təmizləmək isə, mənə yox? Bəlkə bazar günü daha yaxşıdır? Amma bazar günü mən sizinlə kilsəyə getmək istəyirəm. Belə halda nə etməliyəm? — deyə Rauf soruşdu.

— Görürsən, Rauf, Allah öz xalqına bu əmri verdi ki, onlar həftənin altı gününü işə, bir gününü isə Tanrıya həsr etsinlər. İsraildə şənbə həftənin yeddinci günü, istirahət günüdür. Şənbə günü sinaqoqlarda xidmətlər keçirilir. Biz məsihçilər üçün kilsə mərasimləri bazar günü keçirilir — bizim üçün bazar günü istirahət günü hesab olunur. Beləliklə, bazar gününü Rəbbə həsr edirik. Məncə, vaxtı elə planlaşdırmaq olar ki, bazar günü tozsoran işləməyəsən və ya bağçada işləməyəsən. Başa düşürsən?

— Bəs birdən bazar günü anam məndən qab yumaqda kömək istəsə? Mən nə etməliyəm?

— Əlbəttə, yumaq lazımdır! — Mehriban cavab verdi.

— Belə hesab edəcəyik ki, qoyunların quyuya düşüb — deyə Rauf güldü.

— Bəli. Rəbb dedi ki, yaxşılıq hər gün edilə bilər.

— Biz lövhələrimizə belə yazacağıq: “Şənbə gününü yadda saxla ki, onu müqəddəs sayasan. Altı gün işlə... yeddinci gün isə Rəbb Allahının şənbə günüdür” — Rauf təklif etdi.

Dördüncü əmrin mətnini bir kağız parçasına yazan Mehriban sonra lövhələri yığışdırdı. Sonra çaydanı və stəkanları gətirib piroqu kəsdi.

— Ah, necə də dadlıdır! Sadəcə bir növ bayramdır! — deyə Mehriban piroqu təriflədi.

— Şənbə günüdür! — deyə Rauf gülümsədi.

Dördüncü əmr

Ən çox hansı gün sevinirsən? Mən uşaq olanda ən çox bazar günündən zövq alırdım. Anam həmişə bu gün üçün çörək və piroq bişirirdi. Valideynlərim istirahət gününü çox ciddi tərzdə qeyd edirdilər. Deyirdilər ki, Allah Özünü bizə altı gün işləməyi (yaxud dərslərini oxumağı), yeddinci gün istirahət etməyi əmr edib. Bu əmr Müqəddəs Kitabda yazılmışdır:

“Şənbə gününü yadda saxlayıb təqdis et”.

(Çıxış 20:8)

Yuxudan oyananda görürdüm ki, anam mətbəxdə süfrə açır, atam isə qonaq otağında Müqəddəs Kitab oxuyur. Bilirdik ki, səhər yeməyindən sonra şaxta mədənləri olan kəndimizdən çox da uzaq olmayan böyük bir şəhərə, kilsə ibadətinə gedəcəyik. Kilsə ibadətində xorun təntənəli ilahilər oxumasını və vəzləri dinləyirdik. Kilsə insanlarla dolu idi, ona görə də bəzən içəridə kifayət qədər yer olmurdu. Nahar üçün evə gəlirdik və bir qayda olaraq, həmişə qonaqlarımız olurdu. Nahardan sonra valideynlərim və qonaqlar ilahilərlə Allahı həmd edirdilər, Müqəddəs Kitabı oxuyurdular və nəyinsə haqqında qızğın söhbət edirdilər.

Mən bilirdim ki, onlar Müqəddəs Kitabda oxuduqlarını müzakirə edirlər, lakin mən o vaxt onların müzakirələrini başa düşmürdüm və öz məşğuliyyətlərimlə başımı qatırdım: rəsm çəkir, oyun oynayır, kitab oxuyurdum.

Axşam hamı yenidən ibadət üçün toplaşır. İstirahət günümüz adətən belə keçirdi.

Dördüncü əmr “Şənbə gününü yadda saxlayıb təqdis et” əmri bizim Allahla və başqa insanlarla münasibətimizə dair Onun əmr-

Dördüncü əmr

lərini birləşdirir. Allah bizimlə maraqlanır. O istəyir ki, bizim elə bir günümüz olsun ki, adi işlər görməyə, dərslər oxumayaq, təmizlik işləri ilə məşğul olmayaq, istehsalatda işləməyə, lakin bu vaxt yalnız qəlbimizi sakitləşdirək. Biz bu rahatlığı yalnız Allahla ünsiyyətdə, Müqəddəs Kitabı oxumaqla, toplantılarda Allaha ibadət etməklə və Onu digər möminlərlə birlikdə izzətləndirməklə tapa bilərik.

Nə üçün məsihçilər həftənin ilk gününü, bazar gününü bu əmri yerinə yetirməyə həsr etdilər? Düşünürəm ki, ilk məsihçi cəmiyyətlər bunu İsa Məsihin dirilməsindən dərhal sonra etməyə başladılar. Həftənin ilk günü onlar Allaha ibadət etmək, Kəlamı öyrənmək və dua etmək üçün topladılar, həmçinin Rəbbin süfrəsini qəbul etdilər.

Allah İsrail xalqı ilə bağladığı əhdin əlaməti olaraq şənbəni (İbrani dilində rahatlıq) verdi. Buna görə də düşünürəm ki, ilk məsihçilər İsa Məsihin ölüldən dirilməsi gününü və Məsihin kilsəsinin doğum gününü "rahatlıq gününü xatırlamağa" həsr ediblər. Bu barədə Həvarilərin İşləri kitabının ikinci fəslində oxuyun, bunun necə və həftənin hansı günündə baş verdiyinə diqqət yetirin.

Şənbə gününü müqəddəs saymağı Allah Öz qanununda buyurub. Qəlbimizə sülh və əmin-amanlığın gəlməsi Allah üçün çox vacibdir, ona görə də Tanrı bizə bu əmri verib.

Xüsusi gün

Bu gün digər günlərdən fərqli olaraq xüsusi, müqəddəs bir gündür. Biz geyinib ailəməzlə birgə səhər tezdən Allahın evinə gedirik.

Dostlarım mənə orada qarşılayır, hər yerdə tanış adamlar görürəm. İbadət zamanı səs-küy salmaq olmaz, yalnız dinləyə, ilahi oxuya və dua edə bilərsiniz.

Bazar gününün rahatlığını necə də sevirəm: evdə bayram əhval-ruhiyyəsi, təmizlik və sakitlik hökm sürür. Amma bilərsiniz, bir çox evlərdə və mənzillərdə belə ab-hava yoxdur.

Allah bütün dünyanı altı gündə yaratdı, sonra isə bir istirahət günü təyin etdi. Çox təəssüf ki, insanların çoxu bunun nə demək olduğunu unudular.

Gündəlik qayğılarının karuselində dayanmaq lazımdır! Allahın adını izzətləndirmək üçün Tanrı xüsusi bir gün təyin edib.

6-cı bölmə

Sadəcə tabeçilik deyil

— Sən niyə belə kədərlənirsən? Evdə nəşə olub? Dünən kilsədə bazar günü dərşində səni görmədim. Nəşə baş verib? — Raufun sınıf otağına girdiyini görüb Mehriban ondan soruşdu.

— Atam məni kilsəyə buraxmadı. O, evdə görüleşi daha vacib işlərin olduğunu söylədi. Mətbəxdə yeni rəflər asmağı kömək etməli oldum — deyə Rauf kədərlə cavab verdi.

— Təəssüf, amma bu da lazımdır.

— Lazımdır, mübahisə etməirəm. Ancaq başqa bir gün bunu edə bilərdim! Atam üçün həmişə belədir: şənbə günü o, bütün gününü qarajda keçirir, bazar günü isə evdə və ya bağda nəşə edir. Ona dedim ki, Müqəddəs Kitabda yazılıb ki, insan altı gün işləməli və bir gün istirahət etməlidir. Ona görə də o mənə uzun bir mühazirə oxudu. Hər şeyi mənə xatırlatdı: qiymətlərimi, futbolu və üç aylıq məktəb tətillərini — deyə Rauf qəzəbləndi.

— Narahat olma. Dərşdən sonra bu barədə danışarıq — Mehriban dostunu sakitləşdirdi.

— Dərşdən sonra! Atam mənə etməli olduğum tapşırıqların siyahısını verdi: aptekə getməliyəm, nənəmə baş çəkməliyəm, quru təmizləmədən paltarları götürməliyəm. Ona görə də bu gün sizə gələ bilməyəcəyəm.

— Sənə kömək edəcəyəm. Birlikdə aptekə və nənənin yanına gedərik. Yeri gəlmişkən, bütün bu tapşırıqlar elə yerinə düşür. Növbəti əmrin nə olduğunu bilirsənmi? — deyə Mehriban soruşdu.

— Bilirəm: “Ata-anana hörmət et”.

Həyat qaydaları

— Bu əmrin davamı var: “... Allahın Rəbbin sənə verdiyi torpaqda ömrün uzun olsun”. Bu əmr bir vədlə, yəni Allahın uzun ömür vədi ilə gəlir. Valideynlərimizə itaət etmək və onlara hörmət etmək özümüz üçün xeyirlidir — deyə Mehriban izah etdi.

— Sənin üçün demək asandır. Valideynlərin məsihçidirlər. Atan səni heç vaxt cəzalandırmır. Ancaq bilirsən, mənim üçün nə qədər çətindir? — deyə Rauf etiraz etdi.

— Valideynləri uşaqlar seçmirlər. Onlar sənin anan və atanıdır. Sən onların sayəsində dünyaya gəlmisən. Səni böyüdüblər, yedizdiriblər, geyindiriblər, qayğına qalıblar. Əgər atan səni cəzalandırırsa, bu, səni sevdiyinə və yaxşı bir insan kimi böyüməyinə görədir.

Sadəcə tabeçilik deyil

— Anladım. Amma bəzən itaətkar olmaq mənim üçün çətin olur.

Sonra zəng çalındı və söhbəti yarımçıq kəsmək lazım gəldi. Dərstdən sonra Mehriban və Rauf aptekdən nənə üçün dərman alıb onun evinə yollandılar. Yeraltı keçidin yaxınlığında Mehriban birdən dayandı.

— Bir dəqiqə gözlə. Gəl nənən üçün gül alağ — o, Raufa dedi və gül köşkünə yaxınlaşdı.

— Bu gün 8 mart bayramı deyil axı, ona gül niyə lazımdır?

— Səncə, qadınlara yalnız 8 martda çiçək verilməlidir? — deyə Mehriban gülümsədi.

— Hə, bir də ad günündə almağ olar — Rauf başının arxasını qaşdı.

Mehriban ifadəli şəkildə Raufa baxdı və bir buket sarı xrizantema aldı.

Nənə uşaqları qonaqpərvərliklə qarşıladı və onlara ballı peçenyə ilə çay verdi. O, çiçəklərə görə çox sevindi, buketə baxıb Rauf və Mehribanın başına sığal çəkdi.

Rauf nənəsi ilə sağollaşandan sonra Mehribana dedi:

— Bilirsən, o, adətən həyatdan gileylənir və şikayətlənir, amma bu gün çox mehriban idi! Bu səncə, çiçəklərə görədir?

— Hörmətə görə. Xəstə nənəyə dərman gətirmək ona qayğı göstərməkdir. Bu, sadəcə olaraq sənə iş tapşırılmış valideynlərinə itaət etməkdir. Çiçək vermək, xoş sözlər söyləmək və ya sadəcə birlikdə parkda gəzmək — bu həm valideynlərinə, həm də nənəyə hörmətdir. Ömrü uzadan və bu axşamı gözəl edən də elə budur — deyə Mehriban gülümsədi.

— Dayan, Mehriban! Mən indi qayıdıram — deyərək Rauf harasa qaçdı.

Bir neçə dəqiqədən sonra o, əlində iki kiçik tülpan buketi ilə qayıtdı.

— Anama gül almışam. O, tülpan güllərini çox sevir. Bu da sənənin üçündür, baxmayaraq ki Mehriban, sən mənim xalam və ya nənəm deyilsən, amma bu gülləri sənənin üçün almışam. Niyə gülləri bu qədər sevirsen? — deyə o, ikinci buketi gülümsəyən sinif yoldaşına uzatdı.

Beşinci əmr

Allahın əsas qanunu (On Əmr) iki hissəyə bölünür: Allaha və başqa insanlara qarşı necə davranmalı olduğumuza dair əmrlər. Biz artıq Allahla münasibətimizdən bəhs edən ilk dörd əmrdən danışdıq. İndi gəlin Allahın başqaları ilə necə rəftar etmək barədə bizə bildirdiyi əmrlərdən danışaq. Səncə, O, haradan başlayır? Düzdür, valideynlərimizə olan münasibətimizdən başlayır. Allah belə buyurur:

*“Ata-anana hörmət et ki, Allahın Rəbbin sənə
verdiyi torpaqda ömrün uzun olsun”.*

(Çıxış 20:12)

Dünyada heç kəs bizi valideynlərimiz qədər sevmir. Biz onların bir hissəsiyik. Onlar bizə yaxşı olsun deyər hər şeydən imtina etməyə hazırdırlar. Tanrının Özünü Atamız adlandırması boş yerə deyil — O bizi heç kəsin sevmədiyini kimi sevir. Hər şeydən üstün olan ana sevgisi haqqında bu qədər şeirlərin yazılması və mahnıların oxunması əbəs yerə deyil.

Bəlkə düşünürsən ki, əgər biz valideynlərimizi artıq seviriksə, bu əmr nəyə lazımdır? Yaxşı sualdır. “Ana-atana hörmət et” əmrində Rəbb Allah ana və atanı uşaq kimi sevməkdən daha çox şey tələb edir. Məsələn, Allah valideynlərinə səsini qaldırmağı qəti qadağan edib. Allah, hətta atasına və ya anasına əl qaldıran hər kəsin edam edilməsini əmr etdi. Amma Allah və bizim üçün çox vacib olan ata-anamızla bağlı Onun bizdən gözlədiyi daha bir şey, itaət etməyimiz var. Bilirəm ki, ata-anaya itaət etmək elə də asan deyil, amma Allah bunu əmr edir. Müqəddəs Kitabda deyilir ki, insanlar Allaha qarşı üsyan etdilər və “böhtançı, Allaha nifrət

Beşinci əmr

edən, söyüşçü, məğrur, təkəbbürlü, pis işlərdə bacarıqlı, ata-anaya itaətsiz, axmaq, xain, şəfqətsiz və rəhmsizdir” oldular (Romalılara 1:30-31). “Ata-anaya itaətsiz” sözüne diqqət yetirdinmi? Valideynlərə itaətsizlik böyük günahdır.

Eləcə də, bu əmrdə ata-anaya qocalanda, artıq sənə qayğı göstərməyəcəkləri, lakin sənə qayğına ehtiyacı olacağı vaxtlarda onlara qayğı göstərmək əmri də var. Öz ailəniz olanda belə, valideynlərinizə qayğı göstərməlisiniz, hörmət etməlisiniz. Onlara zəng edib, nəyəsə ehtiyacları olub-olmadıqlarını soruşun. Birlikdə yaşamırsınızsa, onları mütəmadi olaraq ziyarət edin. Onların heç nəyə ehtiyacı olmadığına əmin olun. Allah qocaların yaxşı vaxt keçirməsini istəyir, ona görə də bu əmri verir.

Əgər biz maraqlı, xeyr-dualı həyat yaşamaq istəyiriksə, Allahın Kəlamı ilə yaşamalıyıq. Məsələn, Həvari Paulun Efeslilərə məktubunda bu barədə çox aydın yazılıb: “Ey övladlar, Rəbdə olduğunuz görə ata-ananıza itaət edin. Bu haqdandır. İçində vəd olan ilk əmr budur: ‘Ata-anana hörmət et ki, xoş güzəranın və yer üzündə ömrün uzun olsun’” (Efeslilərə 6:1-3).

Özünüz və övladlarınız üçün yaxşı olmasını istəyirsiniz? Allahınız Rəbbin beşinci əmrini sorğu-sualsız yerinə yetirin.

Ananıza və atanıza hörmət edin

(“İtaət” sözünün yeddi mənası)

Xoşbəxt və uzun ömür yaşamaq üçün ana və ataya hörmət etmək lazımdır.

İtaət etmək, hörmət etmək deməkdir.

Bu, Allah qarşısında ədalətlidir.

Gün doğandan gün batana qədər onların duaları, əməyi, yorğunluğu, ağrıları, fədakar sədaqət sevgiləri barədə düşünün. Bunlar üçün ürəyinizdə Allaha minnətdar olun.

Heç bir sirri gizlətməyin.

Qoy etibarınız, canlı ünsiyyətiniz güclənsin.

Unutmayın ki, valideynləriniz həmişə sizə ən yaxşısını arzulayırlar.

Ata və anan sizi çağıranda yubanmayın, kömək etməyə tələsin. Allah könüllü işləmək istəyəni qiymətləndirəcək, böyüdükcə bunu dəfələrlə xatırlayacaqsınız.

Onlarla birlikdə toplantılarda olmaq yaxşıdır. Əgər uşaqlıqdan bəri xidmətlə məşğul olsanız, bu sizə həyatda möhkəm təməl qoymaqda kömək edər.

Valideynlərinizi mühakimə etməyin; əgər kimsə onlar barədə zarafat və istehza edirsə, haqqında pis sözlər deyirsə, onları müdafiəyə etməyə tələsin.

Hərərətlə sevmək, əməldə sevmək!

“İtaət” sözünün əsas mənası budur!

Ata-ananıza hörmət edin, onda siz hədsiz xoşbəxt olacaqsınız.

7-ci bölmə

Allahın qiymətli hədiyyəsi

Rauf axşam Mehribana zəng edib dedi:

— Yerinə düşdü!

— Nə yerinə düşdü? — işin nə yerdə olduğunu anlamayan Mehriban soruşdu.

— Buket. Çiçək buketini anama verdim və o, çox sevindi! Bütün axşam onun əhval-ruhiyyəsi çox yüksək idi. Atam da mənə qərribə baxdı. Əvvəlcə o, köhnə tozсорanı təmir etmək istədi, lakin sonra fikrini dəyişərək mətbəxdə anama kömək etməyə getdi. Nahardan sonra birlikdə köhnə fotosəkillərə baxdıq, keçmişini xatırlayıb güldük. Həqiqətən də, mənim əla valideynlərim var və onları çox sevirəm.

— Nə yaxşı. Mən də lövhələrimiz üçün beşinci əmri təzəcə yazıb bitirdim. Sabah altıncını yazacağam. Atan bizə gəlməyə icazə verəcək? — deyə Mehriban Raufdan soruşdu.

— Bəli. Amma mənə hansısa bir işi görməyi tapşırırsa, məni bağıqlamal olacaqсан. Valideynlərimin xahişini yerinə yetirmək mənim üçün çox vacibdir — deyə Rauf cavab verdi.

Raufun atası ona heç bir iş tapşırmadı və axşam onlar yenidən Mehribangildə görüşdülər.

— Qısa və aydın şəkildə yazılıb ki, “Qətl etmə”. Bu, aydın və asan bir əmrdir — Rauf dedi.

— Hə, səninlə razıyam ki, başa düşüləndir. Ancaq bu əmri həyata keçirməkdə yüngül olması ilə bağlı mübahisə edə bilərəm — deyə Mehriban etiraz etdi.

Həyat qaydaları

— Mehriban, sən məni qorxudursan. Səncə, bu əmri pozmağa və kimisə öldürməyə qadirsən?! — deyə Rauf gözlərini daha da geniş açdı.

Mehriban pəncərəyə tərəf getdi və fənərlərlə işıqlandırılan sakit küçəyə baxdı, sonra cavab verdi:

— Düşünmürəm ki, kimisə öldürə bilərəm... Amma elə hallar olur ki, insan dəhşətli hadisələrdə iştirak edir. Bilirsən, mənim babam müharibədə olub. O, pilot idi. İndi babam çox qocalıb, amma o vaxtları xatırlayanda həmişə ağlayır.

— Axı bu, müharibə idi. O dövrdə başqa cür etmək mümkün deyildi! — deyə Rauf ona təsəlli verməyə çalışdı.

— Bəli, amma bütün həyatı boyu o, adamların olduğu məşinlər cərgəsini, tankları və evləri necə bombaladığını xatırlayır. Gəncliyində babam imansız idi və onun üçün düşmənlər sadəcə düşmən idi və müharibə ona ədalətli görünürdü. Sonra Məsihə qəlbini verdi və Allahın yaratdığı insanları öldürdüyünü anladı. Allahdan onu bağışlaması və qəlbinə rahatlıq verməsi üçün çox dua etdi.

— Ancaq müharibələr ədalətli olur. Biz Müqəddəs Kitabda belə müharibələr haqqında çox oxumuşuq. Əhdi-Ətiq demək olar ki, tamamilə döyüşlərə və müharibələrə həsr edilib. Allah Öz xalqına bu müharibələri aparmağı tapşırırmışdı — Rauf dedi.

— Allah istəyirdi ki, Öz xalqı vasitəsilə bütlərə sitayiş edən başqa xalqlara həqiqəti öyrətsin. Axı bütperəstliyin nə təhlükəsi ola bilərdi ki? Məsələ burasındadır ki, onlar insanların qəlblərinə sahib olub, cəhənnəmə aparırlar — Mehriban söylədi.

— Bəli, bəzi bütperəst xalqların adət-ənənələri haqqında oxudum və çox qorxdum. Bütperəst xalqlar yeni doğulmuş körpələri şər ruhlara həsr edirdilər, bəziləri isə hətta uşaqları da qurban verirdilər — deyə Rauf qızın fikrini təsdiqlədi.

Mehriban davam etdi:

— Tanrı İsrailə bütperəstliyin kökünü kəsməyi əmr etdi. Millətlərin nəsilər boyu cəhənnəmə getməsi ən dağıdıcı müharibədən daha pisdir.

— Hələ yaxşı ki, sülh dövründə yaşayırıq. Kaş ki, həmişə sülh olsun və heç kimə güllə atmayım! — Rauf dedi.

Allahın qiymətli hədiyyəsi

— Sən bu barədə indi Rəbdən soruşa bilərsən.

Mehriban altıncı əmri diqqətlə yazdı və flomasteri kənara qoyub dedi:

— Məsihin bu əmr haqqında nə dediyini bilirsənmi? O öyrətdi ki, insanın ünvanına deyilən pis sözlər (lənətlər) belə qətlidir.

— Aaa! Vay-vay! Onda belə çıxır ki, biz hamımız qatilik? Nə etməliyik?

— Pis və nalayiq sözlər deməməliyik, ad qoymamalıyıq, heç kimə, hətta bizi incidənlərə belə pislik arzulamamalıyıq. Qəlbimizdə nifrətin yer almasına icazə verməməliyik — Mehriban dedi.

— Bu baş verərsə nə etməliyik? Məsələn, Elçin həmişə məni ələ salır. Bu gün mən də onu lağa qoydum — deyə Rauf aşağı baxdı.

— Məgər sən nə edəcəyini bilmirsən? — Mehriban soruşdu.

— Bilirəm. Gəl birlikdə dua edək, mən qatil kimi görünmək istəmirəm.

Altıncı əmr

Mən hələ uşaq olanda və çoxdan, təxminən əlli il bundan əvvəl Qırğızıstanda valideynlərim, qardaşım və bacımla yaşayırdım. Yay tətilləri çox uzun idi. Onda mənə elə gəlirdi ki, onların sonu yoxdur. Mayın sonundan sentyabrın 1-nə kimi bütün günü özümüz üçün nə istəyirdiksə, onu da edirdik. İnek otarmaq, ot biçmək və ya bağda məhsulu toplamaq lazım deyildisə, onda balıq tutmağa və ova gedirdik.

Biz küçəmizin oğlanları ilə birgə özümüzsə sapand üzəldib sərcə ovlamağa getdik. Anbarın yaxınlığında onlar gah görünür, gah da itirdi. Düzdür, biz quşlar üçün xüsusi təhlükə yaratmırdıq: sərcəni sapandla vurmaq o qədər də asan deyildi. Günlərin birində gördüm ki, bir quş teleqraf naqilində oturub və sapandımı çıxarıb ona daş atdı. Quş tozlu yola bir daş kimi düşdü. Biz tez ora qaçdıq, gördüm ki... tozun içində bir qaranquş var! Onun dimdiyindən qan axırdı, başı qeyri-təbii şəkildə yana çevrilmişdi. Hamımız məəttəl qaldıq. Qaranquşu öldürmüşdüm! O, ölü idi. Əlimə alıb ona nəfəs verdim və əlimlə onu tərپətməyə başladım. Amma onu həyata qaytara bilmədim.

Mən bir daha sapandı əlimə götürmədim. Bu xatirənin acısını bu günə qədər hiss edirəm.

Allah Öz Kəlamında belə buyurmuşdu:

“Qətl etmə”.

(Çıxış 20:13)

Təbii ki, O, insanların bir-birini öldürməməsini nəzərdə tuturdu. Amma uşaqlığımdakı bu təcrübə mənə “öldürmə” sözünün nə demək olduğunu anlamağa kömək etdi.

Altıncı əmr

Müqəddəs Kitabda deyilir: “Dünyanı və onda mövcud olan hər şeyi yaradan, yerin-göyün Sahibi olan Allah əllə tikilən məbədlərdə yaşamaz. İnsan əli ilə edilən xidmətə Onun ehtiyacı yoxdur, çünki hər kəsə həyat, nəfəs və hər şeyi verən Odur! Allah bütün bəşəriyyətin millətlərini bir insandan yaratdı ki, bütün yer üzərində yaşasınlar. Yaşamaq üçün onlara zaman və məkan təyin etdi ki, Onu axtarsınlar, yəni kor əllərini sürmə-sürtmə yol axtardığı kimi axtarıb Onu tapa bilsinlər. Əslində Allah heç birimizdən uzaq deyil. ‘Axı biz Onda yaşayırıq, hərəkət edirik, mövcuduq’. Bəzi şairlərinizin dediyi kimi: ‘Biz də Onun nəslindənik’” (Həvarilərin İşləri 17:24-28). Allah hər kəsə həyat verir, insanın heç kimdən həyatı almasına haqqı yoxdur. O, Allaha məxsusdur. Bir insanın həyatının nə vaxt və necə bitəcəyini yalnız o müəyyənləşdirir.

Müxtəlif kitablar və filmlər insanların başqalarını necə asanlıqla və sadə şəkildə öldürdüyünü göstərir. Oxucu və ya tamaşaçı isə yaxşılar yox, pislər öləndə sevinir. Amma biz buna öyrəşə bilmərik, insanların başqa bir insanı öldürməyə haqqı olduğunu düşünmək olmaz! Allah aydın və sadə deyir: “Qətl etmə”.

Biz yer üzündə həyatı qorumağa çağırılmışıq; meşəni qoruma-lırıq, xüsusilə soyuq qışda quşlara qayğı göstərməliyik, təbiətə və canlı təbiətə qayğı göstərməliyik. Allah insanı yer üzünü idarə etmək üçün təyin etmişdir — bu həm çətin bir iş, həm də bö-yük şərəfidir.

Qətl etmə!

Biz Allahın izzəti üçün yaradılmışıq
və bundan ibrət dərsi almaq vacibdir.

Həyata sərəncam vermək hüququ
yalnız əbədi Allahındır.

Bunu unutmaq mümkün deyil:

Bu əmr əsrdən əsrə, dünyanın bir
ucundan digər ucuna kimi həyəcan təbili
kimi səslənir: “Qətl etmə! Qətl etmə!”

Siz deyəcəksiniz: “Bu, bizim günahımız
deyil, bütün bunları böyüklər edir!”
Amma əgər qardaşınıza nifrət edirsinizsə,
Məsih dedi ki, siz günahkarsınız.

Yadda saxlayın, nə qədər qəribə
olsa da, biz tez-tez sözlərimizlə
yaxınlarımıza dərin yaralar
vurur, ağrı veririk.

Buna görə də, Allahın iradəsi ilə
ildən-ilə, dünyanın bir ucundan digər
ucuna kimi həyəcan təbili çalınır:
“Qətl etmə! Qətl etmə!”

8-ci bölmə

Qiymət çox yüksəkdir

— **B**u gün biz yeddinci əmri oxuyacağıq. Bu da altıncısı əmr kimi qısadır. Ancaq xüsusilə uşaqlar üçün tamamilə aydın deyil. “Zina etmə”. Bu o deməkdir ki, “Ailə münasibətlərini pozma”. İndiki vaxtda “zina” sözü çox az istifadə olunur — deyə Mehriban Müqəddəs Kitabı açdı.

— Yəqin ki, bunu söyləmək utancverici olduğu üçün işlənmir? — Rauf soruşdu və qızardı.

— Yəqin ki, axı bu, biabırçı günahdır. Ər-arvad bir-birinə sadıq qalacaqlarına, həmişə bir yerdə olacaqlarına, bir evdə yaşayacaqlarına, uşaq böyüdəcəklərinə söz verirlər. Ailə münasibətləri xüsusidir və qorunmalıdır. Matta Müjdəsində yazılıb: “...və ikisi bir bədən olacaq”, yəni bir şəxs kimi olacaqlar. İki nəfərin evliliyində kənar adama yer yoxdur.

Rauf bir müddət susdu, sonra sakitcə dedi:

— Aytənin keçən yaz xəstəxanada yatdığını xatırlayırsan?

— Bəli, yadımdadır.

— O, baş verənləri heç kimə demədi. Amma biz eyni binada yaşayırdıq və mən bilirəm... Onun atası başqa şəhərdə ezamiyyətdə olarkən bir qadınla tanış olur və demək olar ki, hər ay həmin şəhərə səyahət etməyə başlayır. Sonra məlum oldu ki, atasının orada qızı doğulub. Aytənin anası bunu biləndə uzun müddət ağladı. Sonra anası boşanmaq üçün məhkəməyə müraciət etdi. Aytən həm anasını, həm də atasını çox sevir. Buna görə də qız psixoloji sarsıntı keçirdi — Rauf Aytənin nənəsinin belə söylədiyini bildirdi.

— Onun valideynləri ayrıldı? — deyə Mehriban soruşdu.

Həyat qaydaları

— Bəli, amma atası indi iki ailə arasında qalıb. Atası Aytənin anasına qarşı pis davrandığını başa düşür və Aytən üçün də da-rıxır. Başqa ailədə isə balaca bir qız böyüyür və onu tərk edə bil-mir. Belə görünür ki, hamı özünü pis hiss edir.

— Bəli, bu, dəhşətli günahdır. İnsanlara çox baha başa gəlir — Mehriban dedi.

Rauf və Mehriban səssizcə yeddinci əmrin hərfələrini rənglədilər.

— İsa Əhdi-Cədidə bu əmr haqqında nə deyir? — deyə Rauf soruşdu.

— O dedi ki, başqasının arvadının tərəfinə belə baxmamalı-san — Mehriban dedi.

Qiymət çox yüksəkdir

— Bəs onda gözləri bağlı gəzək? — Rauf təəccübləndi.

— Məsələ ondadır ki, buna müxtəlif cür baxmaq olar.

— Başa düşmədim! — Rauf güldü və gözlərini qırıpdı.

— Sən sadəcə baxa bilərsən, ya da murdar arzularla baxa bilərsən. Məsələn, sən evləndin, amma öz həyat yoldaşından daha çox qonşunun arvadı xoşuna gəlir. Başqasının arvadına baxıb düşünürsən: “Kaş ki, onunla evlənəydim!” — Mehriban cavab verdi.

— Xeyr, mən bunu heç vaxt etmərəm. Mən özüm üçün yaxşı həyat yoldaşı seçəcəyəm! Ən yaxşısını seçəcəyəm! — deyərək Rauf gülümsədi.

— Rauf, belə vacib işdə sənə uğurlar arzulayıram!

— Yaxşı, Mehriban, biz kişilər haqqında hər şeyi anladım. Bəs onda qadınlar necə davranmalıdır? Müqəddəs Kitab bu barədə nə deyir? — Rauf soruşdu.

— Düşünürəm ki, vəfalı olmaq məsələsində qadınlar və kişilər arasında xüsusi fərq var. Bu əmrin pozulmasının nəticələri adətən qadınlar üçün daha ağır olur. Çox vaxt qadınlar uşaqlarla tək qalır və bu onlar üçün çətin olur.

Rauf Aytəni və qızın anasını xatırlayaraq yenidən susdu.

— Bazar günü dərində də bizə dedilər. Məsihin kilsəsi Onun gəlnidir. Biz Onun gəlmişik. Bu o deməkdir ki, biz hər şeydə Məsihə sadıq olmalıyıq. İtaətsizlik isə Rəbbimizə olan sadıqlığın pozulmasıdır — Mehriban dedi.

— Mehriban, gəl dua edək, yadıma bir şey düşdü. Biz hər şeydə Rəbbə sadıq olmalıyıq. Axı biz Məsihi sevirik!

Yeddinci əmr

Sifinizdə, dostlarınız və tanışlarınız arasında niyə bu qədər qəmgin insanların olduğunu bilirsinizmi?

Gəlin Müqəddəs Kitabda bu barədə nə yazıldığını oxuyaq. Hər şey necə başladı. “O zaman Rəbb Allah insana dərin yuxu göndərdi və o yuxuya getdi. Onda Rəbb Allah onun qabırğasının birini götürdü və yerini ətlə örtüdü. Rəbb Allah insandan götürdüyü qabırğadan qadını düzəltdi və onu insanın yanına gətirdi. İnsan dedi: ‘Bax, nəhayət, bunun sümüyü mənim sümüyümdən, bədəni mənim bədənimdəndir. Adına ‘qadın’ deyiləcək, çünki o, kişidən götürülüb’. Buna görə də kişi öz ata-anasını tərk edib arvadına qovuşacaq və onlar bir bədən olacaq. Adəm və arvadı — ikisi də çıpaq idi, ancaq bundan utanmırdılar” (Yaradılış 2:21-25). İlk ailə belə yaranıb. Bir ərin bir arvadı var idi.

İnsanlar İsa Məsihdən boşanmağın mümkün olub-olmadığını soruşduqda, O cavab verdi ki, Allah boşanmanı nəzərdə tutmayıb. Əgər kimsə evlənirsə, bu, ömürlükdür. Buna görə də Allah belə buyurdu:

“Zina etmə”.

(Çıxış 20:14)

Bu sözün nə demək olduğunu yəqin ki, bilirsən. Bu, bir kişinin başqa bir qadının onun həyat yoldaşından daha yaxşı olduğunu düşünməsidir. Yaxud bir qadın başqa bir kişi ilə daha xoşbəxt olacağını düşünür. Amma Allah deyir ki, belə deyil. Kitablarda nə yazsalar da, filmlərdə nə göstərsələr də, Allahın səni birləşdirdiyi şəxslə xoşbəxt ola bilməsən, heç kimlə xoşbəxt olmayacaqsan. Çünki Allahın birləşdirdiyini insanın dağıtmağa haqqı yoxdur.

Yeddinci əmr

İsa ətrafındakı insanlara ailə qurmağın ömür boyu davam etməli olduğunu deyəndə bəziləri çox qorxdular. Bunun necə ola biləcəyini təsəvvür edə bilmirdilər. Axı onların ətrafında çoxları boşanır, yenidən evlənir, yenidən boşanırdı. İsa deyirdi ki, bir-birini sevmək, başqalarına şəhvət, natəmiz fikirlərlə baxmamaq çox vacibdir. Belə olan halda, ailə xoşbəxt olacaq, valideynləri bir yerdə yaşamadığı üçün əziyyət çəkən uşaqlar az olacaq.

“Zina etmə” əmri böyükələr və evli insanlar üçündür. Amma sonradan səhv etməmək üçün bu əmri uşaqlıqdan bilmək çox vacibdir. Lakin sənin üçün daha bir xəbərdarlıq var: “böyükələr” üçün nəzərdə tutulmuş filmlərə baxmaqdan, internetdə qeyri-münasib saytlara girməkdən və orada boş-boşuna vaxt keçirməkdən və ya ədəbsiz kitablar oxumaqdan çəkin. Onlar yalnız zərərsiz görünürlər. Əslində, onlar qəlbləri korlayır, ailəyə və evliliyə yanlış münasibətlər bəsləyirlər. İsa Məsihin hüzurunda etməyəcəyiniz bir şeyə baxmayın və ya etməyin. Buna görə də Müqəddəs Kitab öyrədir: “Hər şeydən əvvəl öz ürəyini qoru, çünki həyat çeşməsi odur” (Süleymanın Məsəlləri 4:23).

Allah insan üçün nəyin xeyirli, nəyin pis olduğunu bildiyi üçün nikahdan kənar, eləcə də nikahdan əvvəl cinsi ünsiyyəti qadağan etdi. Axı Allah bizim Yaradanımızdır. O, aydın və sadə tərzdə deyir: “Zina etmə”.

Xəyanət

Bu haqda danışmaq belə istəmirəm.
Dünyada saysız-hesabsız günah tələləri var.
Hara baxırsan, natəmizliyin, haqsızlığın,
şərin çirkin mənbələrini görürsən.

Dünya əxlaqi dəyərləri qarışdırdı.
Allaha olan istək rüsvayçı tərzdə azaldı.
Dəyərsiz şeylər dəyərli bir
şey kimi təqdim edildi.

Düzgün düşüncə tərzilə bağlı səs-küylü
mübahisələr var, amma həqiqətə düz baxsanız,
onda görürsünüz ki, dostlarınız və sinif yoldaşlarınız
arasında yarıdan çoxunun ailəsində ataları yoxdur.

Allah ailəni, sədaqəti, səmimiyyəti qoruyur.
Sevgidə xəyanət böyük günahdır.
Ah, kaş bu həqiqət hamı üçün alovlu
bir vəz kimi səslənəydi!

9-cu bölmə

Qiyməti necə oğurlamaq olar

— **Q**ulaq as, Mehriban, mən səndən bunu gözləmirdim! Biz axı dostuq, elə deyilmi? Mənə niyə cavabları köçürməyə icazə vermədin? Sən bilirsən ki, mən bu tənlikləri həll edə bilmirəm — Rauf qəzəbli halda imtahandan sonra sinifdən çıxaraq dedi.

— Mən istəmirdim, Rauf — Mehriban dedi.

— Sən istəsəydin, mənə cavabları yazmağa kömək edərdin!

Mehriban cavab verdi:

— Mən sənənin oğru olmağını istəmirəm.

— Oğru? Nə oğru? Sən hələ mənə ad da qoyursan?! Mən heç vaxt heç nə oğurlamamışam! Bunun riyaziyyat testi ilə nə əlaqəsi var? — deyərək Rauf daha da qəzəbləndi.

— Bu axşam bizə gəl, sənə izah etməyə çalışacağam — Mehriban qəzəbli sinif yoldaşına dedi.

— Nə bu gün, nə də sabah sizə gəlməyəcəyəm! Dostluğumuzu unut! — deyərək Rauf qışqırdı və evə başqa yolla getdi.

Axşam qapının zəngini eşidən Mehriban qapını açdı və qarıda Raufu gördü.

— Mən yalnız marağa görə gəlmişəm. Mehriban, mən sənənin başqa nə düşündüyünü bilmək istəyirəm.

Mehribanın masasına lövhələr, kağızlar və markerlər düzülmüşdü. Müqəddəs Kitabda Çıxış kitabının iyirminci fəslə açıq idi.

Mehriban karandaşla Allahın qanununun səkkizinci əmrini yazdı: “Oğurluq etmə.”

Həyat qaydaları

— Yəni deyirsən ki, sən heç vaxt heç nə oğurlamamısan? — deyə qız Raufdan soruşdu və oğlan qıpqırmızı qızardı.

Rauf bilirdi ki, Mehriban hələ uşaq bağçasından həmin hadisəni xatırlayır.

— Sən Vafiqdən götürdüyüm maşından danışırısan? Axı mən onu həmişəlik götürməmişdim! Sadəcə elə alındı ki, maşın sındı və mən onu qaytara bilmədim. Maşın cibimdən düşəndə çox utan-dım! — deyə Rauf göz yaşları ilə izah etməyə çalışdı.

— O hadisəni xatırlayıram. Ancaq başqa bir şeyi xatırlamağımı istəyirəm — Mehriban dedi.

Rauf bu barədə düşündü.

— Albalı — deyə Mehriban onun yadına saldı.

— Ah, albalı... RUFət ilə gəzərkən yığdığım albalıları deyirsən? Yəni bu oğurluqdur? Albalılar heç kiminki deyildi, ağaclar yolun kənarında bitmişdi — deyə Rauf cavab verdi.

— Bəs niyə onları bizdən və skamyada oturan nənələrdən giz-lətdin? — Mehriban soruşdu.

— Çünki...

— Bu albalılar sizinki deyildi! Sizə aid olmayan bir şeyi götür-düyünüzü hiss edirdiniz — Mehriban dedi.

— Hə, yaxşı-yaxşı, Mehriban! Sən bizim yeganə müqəddəsi-mizsən! — Rauf üzünü kənara çevirdi.

— Müqəddəs deyiləm ... Mən də bir dəfə... başqasına məxsus olanı götürmüşdüm — Mehriban qızaranaq dedi.

— Sən?! Ola bilməz! Bu necə baş vermişdi?

— Mən yeməxanada masanın altında saç sancağı tapdım. Gözəl, rəngli parlaq daşlarla bəzədilmişdi... O mənim çox xoşuma gəl-di! Yeməxanada heç kim yox idi, onu götürüb cibimdə gizlət-dim. Evdə saçlarımı onunla yığdım, çox gözəl görünürdü. Amma evdə onu taxıb gəzə bilmədim: bilirdim ki, anam bunu görsəydi, sancağı itirən şəxsə onu qaytarmağımı tələb edəcəkdə. Məktəbdə də taxmağa qorxurdum... Düz bir həftə əziyyət çəkdim, sonra bu barədə sinif rəhbərimizə dedim.

— Yaxşı, bəs saç sancağının sahibini tapdın? — Rauf soruşdu.

Qiyməti necə oğurlamaq olar

— Tapıldı. O vaxtdan bəri mənə aid olmayanı şeyi götürməməyi qərara aldım.

— Aydınadır. Bəs yoxlama yazı işinin bununla nə əlaqəsi var? Axı tapşırıqlar heç kimə aid deyildi — Rauf fikirləşdikdən sonra soruşdu.

— Tapşırıqlar heç kimin deyil, amma həllər kiməsə məxsusdur. Belə çıxır ki, sən kiminsə cavablarını oğurlayırsan. Razısan?

— Razıyam. Ancaq bilirsən, Mehriban, sən mənim dostumsan, deməli sən mənə kömək etməlisən. Mən bu tənlikləri heç cür başa düşürəm — deyə Rauf ah çəkdi.

— Mən sənə kömək edəyəm! Mənim üçün onları həll etmək su içimək kimi asandır!

— Qulaq as, Mehriban, de görüm, lovğalar üçün bir əmr varmı? — deyə Rauf şən bir halda güldü.

Səkkizinci əmr

Həç həyatda nəsə oğurlamısan? Xeyr? Onda bu yaxşıdır. Həgər oğurlamısan, indi nə haqqında danışmaq istədiyimi başa düşəcəksən.

Bu, hardasa beş yaşım olanda başıma gəlmişdi. Bir qonşunun bağında gözəl noxud bitirdi. Onun gövdələri xüsusi tağların üstü ilə yuxarı qalxırdı. Bağçamızdan qonşunun bağına girən itimizin qazdığı çuxur var idi. Mən bu noxudlardan dadmağı çox arzulayırdım! Fikirləşirdim ki, dünyada bu şirəli noxudlardan dadlı heç nə yoxdur.

Bir gün mən qonşumun bağına sürünərək girdim. Amma mən bir neçə noxudu qoparan kimi kiminsə üstümə sərt qışkırdığını eşitdim: “Volodya, sən burada nə edirsən?” Düşünürəm ki, qonşumuz əsəbləşmişdi, o, daha çox təəccüblənmişdi. Amma Allahın niyə belə bir əmr verdiyini dərhal anladım:

“Oğurluq etmə”.

(Çıxış 20:15)

Mən çox utandım! Qəlbən özümü çox pis hiss etdim! Hələ də çeynədiyim noxud mənə çox dadsız gəlmişdi!

Saleh insanlar öz zəhməti ilə pul qazanmağa çalışırlar ki, özlərinin də, övladlarının da yeməyə, geyinməyə bir şeyləri olsun. Oğrular isə başqalarının hesabına yaşayırlar. Metroda, qatarda və ya bazarda əllərini başqasının cibinə salıb, məsələn, ataların və ya anaların bütün aylıq maaşını oğurlayırlar. Bunun nə demək olduğunu təsəvvür edə bilərsinizmi?

Amma bəlkə deyəcəksən ki, mağazada çox şey var və oradan nəsə götürüb pulunu ödəməyə bilərsiniz? Yox olmaz! Çünki hər şey

Səkkizinci əmr

kiməsə məxsusdur. Biz yalnız özümüzə məxsus olandan istifadə edə bilərik.

Ancaq oğurlana bilən təkcə pul və ya əşyalar deyil. Şərəf də oğurlana bilər. Məsələn, qaçış yarışı zamanı kimisə bürətməklə qabağa keçib birinci qaçaraq mükafat qazana bilərsiniz. Amma bu mükafat oğurlanıb. Belə misalları çox göstərmək olar. Dərsdə köçürmək də oğurluqdur: başqasının biliyini oğurlayırsan və parta yoldaşının biliyi hesabına yaxşı qiymət alırsan.

Sizcə, layiq olmayan mükafatı alan insan sevinirmi? Yox, heç vaxt. O, bütün həyatı boyu müəllimi aldatdığını xatırlayacaq və bu, həmişə onu təqib edəcək.

Müqəddəs Yazılarda deyilir: “Oğurluq edən artıq oğurluq etməsin, əksinə, zəhmət çəkib öz əlləri ilə yaxşı əməl etsin ki, ehtiyacı olanlarla bölüşdürməyə bir şeyi olsun” (Efeslilərə 4:28). Süleymanın Məsəlləri kitabında bir dəfədən çox qeyd olunur ki, kiminsə tərəzinə düz çəkməməsi Allah qarşısında iyrənclikdir. Məsələn, bəziləri bazarda tərəzidə az çəkərək nəsə satırlar. İnsan başqalarını soymaqla özünü də soyar, çünki Allah qarşısında iyrənc iş görür. Allah ona və ailəsinə xeyir-dua verəcəkmi? Əlbəttə yox. Allah bütün dövrlər üçün, bütün insanlar üçün əmr verdi: “Oğurluq etmə”.

Oğurluq etmə

Sina dağında qanunun
müəllifi bizim Allahımız idi.
Lövhlərdə səkkizinci əmr var,
qısa və aydın şəkildə deyilir:
“Oğurluq etmə”.

Mən onu gizlicə götürdüm —
və heç bir faydası olmadı,
su kimi yerə süzüldü.
Oğurluq etmə.

Başqasına məxsus olanı:
heç bir əşyanı, biliyi və əməyi
özün üçün istifadə etmə.

Allahımız hər şeyə qadir,
zəngin və əbədidir.
O, diqqətlə qayğımıza qalır,
Sən Ondan xahiş et —
O sənə qarşına çıxıb sənə
lazım olanı verəcək.

Müqəddəs Kitabda
Rəbb xəbərdarlıq etdi,
kilsədə də bunu vəz edirlər:
“Əgər oğurluq etmisənsə,
bir daha oğurlama.
Oğrular Allahın Padşahlığını
miras almayacaqlar”.

10-cu bölmə

Gözəl yalan

Rauf lövhələrin üzərində işlərin başa çatmaq üzrə olduğuna görə sevindi. Çox gözəl alınmışdı. Mehriban ona həfləri çəkməyi öyrətdi ki, daşdan oyulmuş kimi üçölçülü görünsünlər. Lakin Raufun ən çox xoşuna gələn onların təkə əl işləri məşğul olmaları deyildi, Rəbbin On Əmrini dərindən öyrənmələri idi.

— Bəli, Rauf. Bu gün doqquzuncu əmrin üzərində işləyəcəyik. Oxu — Mehriban Müqəddəs Kitabı açaraq dedi.

— Heç kimə qarşı yalandan şahidlik etmə. Bu nə deməkdir, Mehriban? Yəni, Allah bizim kiminsə barəsində yalan danışmağımızı istəmir? — Rauf soruşdu.

— Allah, ümumiyyətlə insanların kimisə aldatmasını istəmir. Mən lövhələrə belə yazardım: “Yalan danışma” — Mehriban cavab verdi.

— Ancaq burada yalnız kiməsə qarşı yalandan şahidlik etməkdən danışılır. Məsələn, keçən cümə günü biologiya kabinetində pəncərəni sənin sındırdığını desəm, onda yalan danışmış olaram — Rauf dedi.

— Yaxşı, yaxşı, Rauf, amma bu yerdə, zəhmət olmasa, daha ətraflı danış. Sən pəncərəni həqiqətən kimin sındırdığını bilirsən? — deyə Mehriban maraqlandı.

Rauf qızardı:

— Xeyr, deyə bilmərəm, söz vermişəm.

— Bilirsən, sən bunu gizlətməklə, onu sındıran adamla bərabər Allahın əmrini pozursan! — Mehriban dedi.

Həyat qaydaları

— Sənə pəncərəni kimin sındırdığını desəm, mən xəbərçi olacağam — Rauf çaşqınlıqla dedi.

Mehriban səssizcə hərfləri rəngləməyə davam etdi. Rauf dözə bilmədi:

— Yaxşı. Onu sındıran Pərviz idi. Təsadüfən oldu. Biz hamıdan qabaq gəldik, o, xətkəşi götürdü, bizon ovlayırmış kimi oynamağa başladı. Sonra xətkəşi nizə kimi atdı. Biz tez qaçdıq, mən də söz verdim ki, onu satmayacağam.

— Aygün müəllimə bunu kimin etdiyini soruşanda sən susdun. Fərid artıq üç dəfə pəncərəni sındırdığı üçün müəllim bunun Fəridin işi olduğunu deyəndə sən yenə də susdun. Fərid özünə haqq qazandıрмаğa çalışıb ağlayanda da sən susdun. Səncə o an susmağın nə demək idi?

Gözəl yalan

— Mən susdum, amma bu, qonşuma qarşı yalandan şahidlik idi. Nə etməliyəm, Mehriban? — Rauf dedi.

— Pərvizə de ki, pəncərəni sındırdığını etiraf etsin. Onu ört-basdır edə bilməyəcəksən və özü bunu etməsə, bu barədə Aygün müəllimə deməyə məcbur olacaqsan — deyə Mehriban fikrini bildirdi.

— Demək sənin üçün asandır — Rauf dedi.

— Həqiqəti söyləmək həmişə asan deyil. Lakin yalanın bir xüsusiyyəti var, o gec-tez aşkara çıxır — Mehriban dedi.

— Hə, tamamilə düz deyirsən! Mən artıq buna yüz dəfə əmin olmuşam — Rauf təsdiqlədi.

— Mən bəzən danışanda əlavələr etməyi xoşlayıram. Mən nəşə deyirəm və yalanın dilimdən necə çıxdığını hiss etmirəm. Düzdür, kiçik bir şey kimi görünür, amma yalandır. Yaxşı bir şey kimi görünür, amma doğru deyil! Lakin bir qanun var: çox keçmədən yalan danışdığım üzə çıxır. Çox utanverici olur! — Mehriban dedi.

— Bəli, mənim də belə bir şey başıma gəlib. Allah istəyir ki, yalan danışmağa adət etməyə, ona görə də yalanı üzə çıxarır. Bu, çox faydalı bir əmrdir: “Aldatma”.

Rauf və Mehriban səssizcə lövhələrdəki hərfləri rəngləməyə başladılar. Bitirdikdən sonra Rauf dedi:

— Pərvizdən etiraf etməsini xahiş edəcəyəm, çünki Allah bunu tələb edir. Əgər istəməsə, Allahın məni yalançı hesab etməsindənə, hamının məni xəbərçi sayması daha yaxşı olar.

— Rauf, xatırlayırsan ki, düşərgədə üzgüçülük üzrə birinci yeri tutduğumu demişdim? — Mehriban qızaranaq dedi.

— Deməli, bu doğru deyil? — deyə Rauf təəccüblə soruşdu.

— Əslində yox. Sadəcə, bu yarışlar baş tutmadı, çünki məndən başqa heç kim üzməyi bacarmırdı. Birinci yer kimi görünürdü, amma əslində bu, doğru deyildi. Bunun üçün artıq Allahdan bağışlanma diləmişəm. İndi isə səndən xahiş edirəm, sənə yalan danışdığım üçün məni bağışla.

— Yaxşı, Mehriban. Şənbə günü hovuzə getməyi təklif edirəm. Görək birinci yeri kim tutacaq: sən, yoxsa mən! — deyə Rauf gülümsədi.

Doqquzuncu əmr

Gəlin hər kəsin artıq öyrəşdiyi şeylərdən, yalan haqqında danışaq. Allah belə buyurdu:

“Heç kimə qarşı yalandan şahidlik etmə”.

(Çıxış 20:16)

Əmr aydın və başa düşüləndir. Yoxsa bir az izah etməyə ehtiyac var? Bu əmrin mənası belədir: azaltmayın, şişirtməyin, aldatmayın... Bəlkə siz də bir çoxları kimi düşünürsünüz: “Aldatma o qədər də qorxulu şey deyil. Bu nə oğurluq, nə qətl, nə də zinadır!” Amma Allah On Əmrdən birini məhz buna həsr etdi: yalan danışmağı, xüsusilə də, başqalarına böhtan atmağı bizə qadağan etdi.

Bəs niyə bəzən yalan danışırıq? Məsələn, biz pis bir iş gördük və bunu etiraf etməyə qorxuruq. Düşünürük ki, həqiqəti söyləmək yalandan daha pisdır. Bəzən daha pis olan təqsiri başqasının üzərinə atmaqdır. Bu sənə tanış səslənir?

İlk insanların Eden bağında özlərini necə apardıqlarını xatırlayırsanmı? Allah Adəm və Həvvaya itaətsizlik etsələr, öləcəklərini bildirərək Eden bağında yalnız bir ağacdən yeməyi qadağan etdi. Şeytan Həvvaya dedi: “Xeyr, sən ölməyəcəksən... tanrılar kimi olacaqsan”. Həvvə da ona inandı və şeytan onu aldatdı. İsa şeytan haqqında dedi: “O, başlanğıcdan qatil idi və həqiqətə sadıq qalmadı, çünki onda həqiqət yoxdur. Yalan söyləyəndə öz xasiyyətinə görə söyləyir, çünki yalançıdır və yalanın atasıdır” (Yəhya 8:44).

Allah qadağan olunmuş ağacın meyvəsini yediklərini soruşduqda Adəm və Həvvə nə cavab verdi? Adəm dedi: “Mənimlə birgə olmaq üçün verdiyin qadın o ağacın meyvəsindən verdi, mən də

Doqquzuncu əmr

yedim”. Həvvə nə dedi? “İlan məni yoldan çıxartdı, mən də yedim.” Görürsən, hər biri günahı digərinin üzərinə atmağa çalışdı.

Həvarilərin İşləri kitabında yalanın təhlükələrini göstərən bir hekayə yazılıb. Xananya və Səpfiyə həvariləri aldatmaq qərarına gəldilər. Ancaq bunu edən kimi öldülər. Təbii ki, bu müstəsna haldır. Ancaq burada düşünməli çox şey var, elə deyilmi? Əgər biz Allahla yaşamaq istəyiriksə, həmişə həqiqəti söyləməliyik. Yalan danışan şeytandan danışır, düz danışan isə Allahı razı salır. İsa Özü haqqında demişdi: “Yol, həqiqət və həyat Mənəm. Mənim vasitəm olmadan heç kim Atanın yanına gələ bilməz” (Yəhya 14:6).

— Bəs yarı həqiqət? — soruşa bilərsən. İcazə ver sənə Müqəddəs Kitabdən aydın bir nümunə göstərim. İbrahim iki dəfə, Misdə və Gerarda arvadı Sara haqqında (onun üzündən həyatını itirmək qorxusundan) onun bacısı olduğunu söylədi. Nəticədə o, əslində ögey bacısı olan arvadını az qala itirəcəkdi.

Yalan və ya yarı həqiqət eyni şeydir. Allah yalana dözmür. O bizə sadə və başa düşülən əmrlər verdi. Gəlin Rəbbimizdən diləyək ki, həmişə dürüst olmağımıza və heç kim barəsində pis söz, xüsusən də, yalan danışmamaqda bizə kömək etsin.

Canlı  mr

Qanunun hökm sürdüyü dövrlərdə hakimnin g nahsızları v  incimif   insanları s xifdirmaması  c n Rəbb belə əmr etdi: “He  kimə qarşı yalandan şahidlik etmə”.

 mr bu gün də yaşayır:
başqalarına təzə xəbər söyləməyə
t l sm yin, bu iřd  yaxınlarınıza
zərər verə bilərsiniz.

Beləliklə, iman yolunda t sad f n yaralı bir qəlbi alçaltmayasınız, yalanları v   ayiel ri həssaslıqla ayırd edəsiniz deyə az danıřın və daha çox qulaq asın.

 mr iman yolunda ulduz kimi parlayır.
İndi minillikl rd n sonra Allah
səni sadıq v  mehriban bir şahid
kimi görməyə ümid edir.

11-ci bölmə

Əsl xəzinələr

— **S**ən pəncərəni sındırdığını Pərvizə etiraf etmisən? — Mehriban Raufun üzünə qarını açaraq soruşdu.

— Hə dedim, amma mən ona Allahdan danışanda məni ələ saldı. Sonra da hədələdi ki, əgər xəbərləsəm, mənim payımı verəcəm...

— Eybi yox, gəl bir az gözləyək, bəlkə o, bir qərara gələcək. Keç içəri, bu gün xüsusi gündür — deyə Mehriban kədərli qonağı evə dəvət etdi.

— Bəli, biz finişə çatdıq! Bu gün sonuncu, onuncu əmrdir! “Heç kimin evinə tamah salma. Heç kimin arvadına, quluna, qarabaşına, öküzünə, eşşəyinə — heç bir şeyinə tamah salma” — Rauf Kələmdan Çıxış kitabının iyirminci fəslini açaraq təntənəli şəkildə oxudu.

— Yaxşı, bu əmri qısa şəkildə necə yazaq? — Mehriban soruşdu.

— “Tamah salma...” yaza bilərik. Bəs bundan sonra nə yazaq? Burada çox şey bizə aid deyil. Arvad haqqında biz yeddinci əmri başa düşdük. Bizim nə eşşəyimiz var, nə də qulumuz var. Qalan yalnız ev yaxınlarımızımıza məxsusdur.

Mehriban, mən bir şeyə aydınlıq gətirmək istərdim. Bax, sizin çox gözəl, təmirli mənziliniz var. Sənin hətta öz otağın, mənzilinizin böyük dəhlizi, üç balkonu, geniş mətbəxi var. Sizə gəlməyi çox xoşlayıram. Biz isə köhnə bir evdə kiçik bir mənzildə yaşayırıq. Elçin, nənəm və mən qonaq otağında yatırıq. Biz hətta soyuducumuzu dəhlizə qoymuşuq. Düzünü desəm, kaş bizim də sizin kimi mənzilimiz olaydı. Səncə, bu günahdır? — Rauf xətkəşə baxaraq söylədi.

Həyat qaydaları

— Mənə elə gəlir ki, bu, gözəl, rahat mənzilə və ya evə, həyat üçün lazım olan əşyalara sahib olmaq adi bir arzudur. Amma kimin nəyə sahib olduğunu müqayisə etməyə başlayanda bizdə olmayan bir şeyə sahib olana həsəd apararaq günah edə bilərik. Biz paxıllıq edəndə elə bil Allaha deyirik: “Ya Rəbb, Sən əlində olanı haqsız yerə böldün. Sən mənə qonşuma verdiyindən az verdin. Bəlkə Sən məni daha az sevirsən?” — Mehriban dedi.

— Belə çıxır ki, istək paxıllığa çevrilə bilər və onda biz günah işlədirik. Normal istək və paxıllıq arasındakı sərhədin harada olduğunu necə müəyyən etmək olar? — Rauf soruşdu.

Əsl xəzinələr

Mehriban bu barədə düşündü və Rauf öz sualına cavab verdi:

— Yəqin ki, başqasının nəyinsə arzulamaq istəyi kimisə qıcıqlandıranda. Mən sizin mənzilinizi bəyəniməm, amma bu məni qıcıqlandırmır, bilirəm ki, atan çox yaxşı mütəxəssisdir, çox işləyir, ona görə də belə bir mənzil ala bilib. Bu mənə aydındır. Bəs bir insan ona layiq olmayan bir şeyə sahib olduqda nə etməlidir? Əgər vicdansızlıqla çoxlu pul qazanırsa, dəbdəbəli yaşayırsa və ətrafındakı insanların bir tikə çörək üçün pulları yoxdursa, onda necə?

— Rauf, kimə nə qədər verəcəyini Allah bilir. Bu Onun haqqıdır. Qəlbimizin vəziyyəti Onun üçün vacibdir, yoxsulluq və ya zənginlik isə Allahın bizi yoxlamaq üçün istifadə etdiyi vəziyyətlərdir. Sərvətlə bağlı sınaq o qədər də asan deyil. Yoxsulluqda insan daha çox Allaha yaxınlaşır. Var-dövlət isə insanı Rəbdən uzaqlaşdırır. Təbii ki, xeyirxah qəlbli zəngin insanlar var, onlar çox adama kömək edir, kilsəyə ianə verirlər. Amma bu tez-tez baş vermir. Pul insana yalançı ümidlər aşılayır: sən hər şeyi ala bilərsən, həyatın sınaqlarından qorxmursan! Allaha niyə ehtiyacın var? Ancaq yer üzündəki sərvətlər müvəqqətidir. Onlar yer üzündə rahatlıq təmin edə bilərlər, lakin pul heç vaxt qəlbə əsl rahatlıq, əbədi gələcəyə ümid verməyəcək — deyə Mehriban cavab verdi.

— Bəli, çünki biz bilirik ki, başqa səmavi xəzinələr də: sevgi, ədalət, mərhəmət var. Böyük evlər və dolu cib kisələrimizdənə bu keyfiyyətlərin həyatımızda olmasına çalışmaq daha yaxşıdır. Lövhələrimizə sadəcə olaraq “Paxıllıq etmə” yazaq — deyə Rauf təklif etdi.

— Bu əmri yerinə yetirmək çox çətindir. Axı, həsəd apara biləcəyiniz çox şey: başqa bir insanın sağlamlığı, zəkası, gözəlliyi var — deyə Mehriban əlavə etdi.

— Mehriban, sən təhlükədəsən! — deyə Rauf güzgüdə öz əksinə baxıb heyran olaraq zarafatca dedi.

Onuncu əmr

Bir neçə il əvvəl mən Qazaxıstanda bir qəsəbədə oldum, orada mən uzun illər əvvəl ilk dəfə məktəbə getdim, üzgüçülük və konki sürməyi öyrəndim, uşaqlıq illərimi keçirdim. Hər şeyə yetkin bir insan gözü ilə baxmaq mənim üçün maraqlı idi. Maşın sürərkən diqqətimi tozlu küçədə velosiped sürən bir oğlan çəkdi. Maşını saxlayıb ona yaxınlaşdım. Mənə maraqlı idi ki, indi tərk edilmiş kənddə bir oğlan özünü necə hiss edir? Salam verdikdən sonra ondan soruşdum: “Oğlan, sən özünü xoşbəxt hiss edirsən?” O isə cavabında “Bəli, əlbəttə!” dedi və üzündə təbəssüm yaranırdı. O, nə qanadları, nə də oturacaqları olmayan velosipedə mindi və yenidən tozlu küçə ilə sürməkdə davam etdi. Bu oğlan əlində olandan razı idi. Bəs o xoşbəxt olmasaydı? Məsələn, daha zəngin uşaqların velosipedindən istəsəydi, onda necə? Bu oğlan xoşbəxt olacaqdımı? Əlbəttə yox! Allah bizim necə insanlar olduğumuzu bilərək belə buyurmuşdu:

“Heç kimin evinə tamah salma. Heç kimin arvadına, quluna, qarabaşına, öküzinə, eşşəyinə — heç bir şeyinə tamah salma”.

(Çıxış 20:17)

Müqəddəs Kitabda deyilir ki, böyük xoşbəxtlik mömin və razı olmaqdır. Ən varlı insan malik olduğu ilə kifayətlənən insandır. Belə insan əvvəlkindən daha yaxşı, yeni və gözəl bir şey görəndə və dərhal sevincini itirən və Allaha şükür etməyi dayandıran insan deyil.

Allah bizim şən, xoşbəxt və məmnun olmağımızı istəyir, ona görə də bizə “tamah salma” əmrini verdi. Əgər biz daim özümü-

Onuncu əmr

zünküləri başqasınınkı ilə müqayisə etsək və bizim olmayanı arzulasaq, günaha düşə bilərik. Ona görə də Tanrı bizi paxıllıq, oğurluqdan və hər cür başqa günahlardan qorumaq istəyir.

Lakin bu əmrlə Allah bizi başqalarının qabiliyyətlərinə və ya uğurlarına həsəd aparmaqdan qorumaq istəyir. Biz necə də bu fikirlərə düşürük: “Kaş mən filankəs qədər güclü olaydım! Kaş mən də onun kimi gözəl olaydım!” Sizcə biz daha xoşbəxt olardıqmı? Yox. Xoşbəxt o kəsdir ki, Allahın ona bəxş etdiyi nemətlərlə kifayətlənir.

Həmişə ürəyinizi, düşüncələrinizi və istəklərinizi yoxlayın. Allah əbəs yerə deməyib: “Heç kimin...heç bir şeyinə tamah salma”. Xoşbəxt olmaq istəyirsən? Malik olduğunla qane ol və Allaha şükür et.

Tamah salma

Bu, Eden bağında başladı:
Allah Adəm və Həvva üçün lazım olan
hər şeyi təmin etdi və Onun nemətləri
gözlərə hədsiz sevinc bəxş etdi.

Lakin məkrli ilan bu işə
qarışdı və bağda hər şey dəyişdi.
Qadağan edilmiş bir şey ilk
insanların başına bəla gətirdi.

O, Eden bağında başladı.
Günahla birlikdə xəstəlik və ölüm gəldi.
İndiki vaxtda insanlar daha çox
şeyə sahib olmaq istəyirlər.

Dostumda olanı istəyirəm:
“Mənim ondan nəyim əksikdir ki?
Niyə məndə yoxdur? Lakin paxılığa
xidmət etmək təhlükəlidir, ona təslim olsan,
alovda səni yandıracaq.

Şükür xəstəliyin dərmanıdır.
Allahın mərhəməti sübhün nuru kimidir.
Ona görə də hər şeyə görə Rəbbə şükür
etmək layiqli və faydalı bir işdir.

Qəlbinə kin yığma, amma
xeyir-dualarını say, başqasının heç nəyinə
paxılıq etmə, başqasına məxsus
olana tamah salma.

12-ci bölmə

Qiymətli yük

— **M**ehriban, bu gün Pərvizlə sizə gələ bilərik? Onun sənə bir neçə sualı var. Pərvizə dedim ki, yalan insanı cəhənnəmə aparar. Mənə cavab verdi ki, onda hamı cəhənnəmə düşəcək. Mən ona Allahın bütün əmrlərini söyləyəndə dedi ki, əmrlər insan üçün dözülməz bir yükdür və heç kimin bütün qanunu yerinə yetirmək şansı yoxdur — Rauf dedi.

— Yaxşı, onda ikili bizə gələrsiniz — Mehriban dedi.

Axşam Mehriban əvvəlcə işi bitirməyi, sonra danışmağı təklif etdi. Pərviz dostlarının üzərində On əmr yazılmış kağızın konturunu kəsib karton lövhələrə diqqətlə yapışdırmasına baxdı.

— Hazırdır! — Rauf təntənəli şəkildə dedi və lövhələri masanın üstünə qoydu.

— Əlbəttə, əsl lövhələr belə görünmürdü. Onlar iri daş lövhələr idi və mətn ibrani dilində idi. Lakin Müqəddəs Kitab Allahın bütün bəşəriyyət və dövrlər üçün verdiyi bu On Əmri bizim üçün qoruyub saxlamışdır. Çünki Allahın qanunu əbədidir və heç kim onu dəyişdirə bilməz. Sualın var idi, Pərviz? — Mehriban sinif yoldaşına tərəf dönüb soruşdu.

— Bəli, soruşmaq istərdim ki, əgər Allah hər şeyi bilirsə, niyə hamının pozduğu əmrlər verdi? Məsələn: “Heç kimə yalandan şahidlik etmə”, “Tamaah salma”. Mən bunları edəcək bir nəfər də tanımıram. Rauf İsa Məsihin onları yerinə yetirdiyini söylədi. Amma bunun mənim üçün nə faydası var? Mən axı bunu bacarmıram! Məsələn, mən günah etdim: pəncərəni sındırdım, sonra yalan danışdım. Bunu iki günah sayaq. Tutaq ki, mən etiraf etdim

Həyat qaydaları

və bağışlanma istədim, amma günahlarım axı heç yerə getmədi. Yəqin ki, Allah onları hardasa yazıb saxlayıb. Hələ onlar mənim yaddaşımda da qalıb — Pərviz dedi.

— Bilirsən, Pərviz, Məsih nəinki bütün qanunu yerinə yetirdi, O bizim üçün, bizim yerimizə bunu yerinə yetirdi. Bunu necə etdiyini sənə danışaram.

Mehriban şəkilli Uşaq Müqəddəs Kitabını əlinə götürdü, orada Qolqotanın təsvir olunduğu səhifəni açdı və Pərvizdən soruşdu:

— De görüm, qanunu pozanları nə gözləyir?

Qiymətli yük

— Cəza.

— Görürsən, bu çarmıxa çəkilmiş İsadır. O bizim bütün günahlarımızı öz üzərinə götürdü. Bizim əvəzimizə O cəzalandırıldı. İsa öldü və yenidən dirildi. İnsan günah işlətdiyinə görə tövbə edəndə İsa onu bağışlayır. Bundan sonra günah bağışlanmış sayılır və Allah onu xatırlamayacağına söz verir.

— Belə çıxır ki, günah edib tövbə etmək olar və heç nə olmayacaq? — Pərviz şübhə ilə soruşdu.

— Allah insanın qəlbini görür və ancaq səmimi tövbəni qəbul edir — Mehriban dedi.

Pərviz düşünərək dedi:

— Tutaq ki, mən səmimi tövbə etdim, Allah da məni bağışladı. Amma bundan sonra necə yaşamalıyam? Bütün bu əmrləri necə yerinə yetirmək olar? Özümə belə lövhələr hazırlayım, onları özümlə gəzdirim, hər zaman oxuyum və yenidən oxuyum? Səncə, bu mənə kömək edəcək?

— Allah qədim zamanlarda vəd etmişdi ki, insanların qəlbinə qanunlarını yazacağı bir vaxt gələcək. Biz həmin dövrlərdə yaşayırıq. İnsan günahlarından tövbə edəndə və İsa Məsihi həyatına dəvət edəndə, Müqəddəs Ruh onun ürəyinə daxil olur və ona günaha qalib gəlməkdə kömək edir — Mehriban cavab verdi.

— Sən həmişə günaha qalib gələ bilirsən? — Pərviz soruşdu.

— Hər zaman yox. Amma Allah üçün vacibdir ki, biz Onu sevməyi və yaxınlarımızı sevməyi öyrənək, yəni həqiqətə can atıb məhəbbətlə hərəkət edək. O zaman qanun ürəyində yazılacaq, əmrləri yerinə yetirmək istəyəcəksən, çünki onlar Allahındır. Bu dərhal baş vermir, dağa dırmaşmaq kimi bir şeydir: məqsədə malik olmaq və ona doğru irəliləmək vacibdir — Mehriban etiraf etdi.

— Ən əsası odur ki, biz dağa tək çıxmırıq, Məsihlə birgə çıxırıq. Biz yığılanda O bizi qaldırır. Mən buna əmin oldum və çox istədim ki, İsa sənə də Dostun olsun — Rauf dedi.

— Bəli, belə bir Dostla ən yüksək zirvəyə belə qalxmaq qorxulu deyil. Mən bunu necə edim? — Pərviz dedi.

— Dua et! — Mehriban və Rauf bir ağızdan cavab verdilər.

1
Allahın Rəbb Mənəm.

Məndən başqa
allahların olmasın.

2
Özün üçün büt
düzəltmə və belə şeylərə
ibadət etmə.

3
Allahın Rəbbin adını boş
yerə dilinə gətirmə.

4
Şənbə gününü yadda
saxlayıb təqdis et.

5
Ata-anana hörmət et.

6
Qətl etmə.

7
Zina etmə.

8
Oğurluq etmə.

9
Yalandan şahidlik
etmə.

10
Tamaah salma.

Qiymətli yük

Duanın nə olduğunu bilirsənmi? Bu gözəl sözlər toplusu, sadəcə söhbət, təşəkkür və istək siyahısı deyil. Bu, insanın Allahla səmimi söhbətidir.

Təsəvvür et ki, sən möhkəm bağlı pəncərəsi olan bir otaqda oturmusan. Sən pəncərəni açmağa qərar verdin. Pəncərəni açdın və otağa parlaq işıq, təmiz hava və mülayim istilik axını gəldi. Otağın parlaq işıqla dolu bir dünya oldu.

İnsan dua edərkən onun qəlbini Allahın həqiqətinin nuru və məhəbbətinin hərarəti doldurur. İnsan Allahla birləşir.

Allahın həqiqətinin işığı nə edir? Qaranlıq künc-ləri işıqlandırır, nəyi qaydaya salmaq, nəyi təmir etmək, nəyi atmaq lazım olduğunu göstərir.

Allahın məhəbbətinin istiliyi nə edir? Rahatlıq verir, həvəsləndirir, qidalandırır.

Qaranlıq otaqda oturma, ürəyinin pəncərəsini Rəbb üçün aç! Həyatın gözəl və sevinclə dolu olması üçün yeganə yolu budur. Yalnız İsa Məsihlə Allahın qanununu dərk edə bilərsiniz və yalnız Onunla Allahın əmrləri ağır yük deyil, qiymətli yük olacaqdır.

İsa və əmrlər

Allah həqiqətən insanlarla ünsiyyət qurmaq istəyir. Biz bu yanan arzunu sevgi və lütf adlandırırıq. İnsanlarda heç olmasa Allah haqqında bir az təsəvvür yaransın deyə, O onlara Öz Kəlamını, Müqəddəs Kitabı göndərdi. Allahın necə olduğunu bilsinlər deyə əmrləri verdi. Bu əmrlərlə Allah bizim Ona yaxınlaşmağımız, dua etməyimiz, nəşə istəməyimiz üçün şərtləri müəyyən etdi. Sizcə bu şərtləri yerinə yetirə bilərikmi? İndi bütün On Əmri əzbər bilirsən, elə deyilmi? Bəs sən nə düşünürsən?

Düşünürəm ki, yer üzündə bütün qanunu yerinə yetirə bilən heç bir insan yoxdur. Bəs İsa? Düzdür, bunu yalnız İsa Məsih etdi. O dedi:

*“Sanmayın ki, Mən Qanun və Peyğəmbərlərin
sözlərini ləğv etmək üçün gəldim.*

*Mən onları ləğv etmək üçün yox, yerinə
yetirmək üçün gəldim”*

(Matta 5:17)

Ümumiyyətlə, vəziyyət belədir: Allah bu dünyaya İsa Məsihin simasında gəldi ki, biz nəhayət Onunla ünsiyyətdə ola bilək. Allah İnsan oldu! O, Bet-Lexemdə bakirə Məryəmdən doğuldu. Biz Məsihin doğulmasını bayram edərkən bu hadisəni qeyd edirik.

İsa Nazaretdə yaşayıb böyüdü və gənc ikən Müjdənin (Xoş xəbərin) təbliğçisi oldu. İsanın həvarilər, yəni müjdəçilər adlandırdığı şagirdləri var idi. İsa onları bütün dünyaya Müjdəni təbliğ etmək üçün göndərdi.

İsa və əmrlər

Üç il təbliğ etdikdən sonra İsa həbs olundu, küfrdə ittiham edildi (O, Allahdır və Özünü Allah adlandırdı) və çarxıya çəkildi. Biz bu hadisələri də qeyd edirik. Nə üçün biz Məsihin ölümünü qeyd edirik? Çünki O, bütün insanların, o cümlədən sənin və mənim günahlarımız üçün öldü. Hər dəfə kilsədə Rəbbin süfrəsi zamanı çörək bölünəndə biz İsa Məsihin ölümünü xatırlayırıq. Lakin İsa ölü qalmadı — yenidən dirildi. Təbii ki, biz də bunu qeyd edirik. Bu bayram Pasxa, yəni “qurtuluş” adlanır. İsa ölümlər arasından dirildi. Bu o deməkdir ki, Allah Öz ölümünü bizim üçün qurban kimi qəbul etdi. Bitdi! Əgər biz İsanın bizim üçün etdiklərinə inansa və Onu Xilaskarımız kimi qəbul etsək, günahlarımızın cəzasını çəkməyə ehtiyac yoxdur. Bu Müjdədir. İsa gəldi və qanunu yerinə yetirdi, bütün qanun pozuntularımızı Öz üzərinə götürdü. İndi sonda mühakimə olunmaqdan qorxmuruq. İsa bizim üçün məhkum edildi.

Bəs əmrlər? Onların yerinə yetirilməsi lazımdır mı? Əlbəttə! Allah dəyişməyib. Amm indi biz bunu cəza qorxusundan deyil, Allahımızın necə olduğunu bizə göstərən İsa Məsihə, yəni bizi sevən, Onun iradəsini yerinə yetirmək üçün güc və istək verən Ataya olan məhəbbətlə edə bilərik.

Əgər sən hələ də günahlarından tövbə etməmişsən və İsa Məsihdən səni bağışlamasını və Xilaskarın olmasını istəməmişsən, bunu elə bu gün, indi edə bilərsən! Həyatını Ona həsr et və əbədi olaraq Onunla olacaqsan!

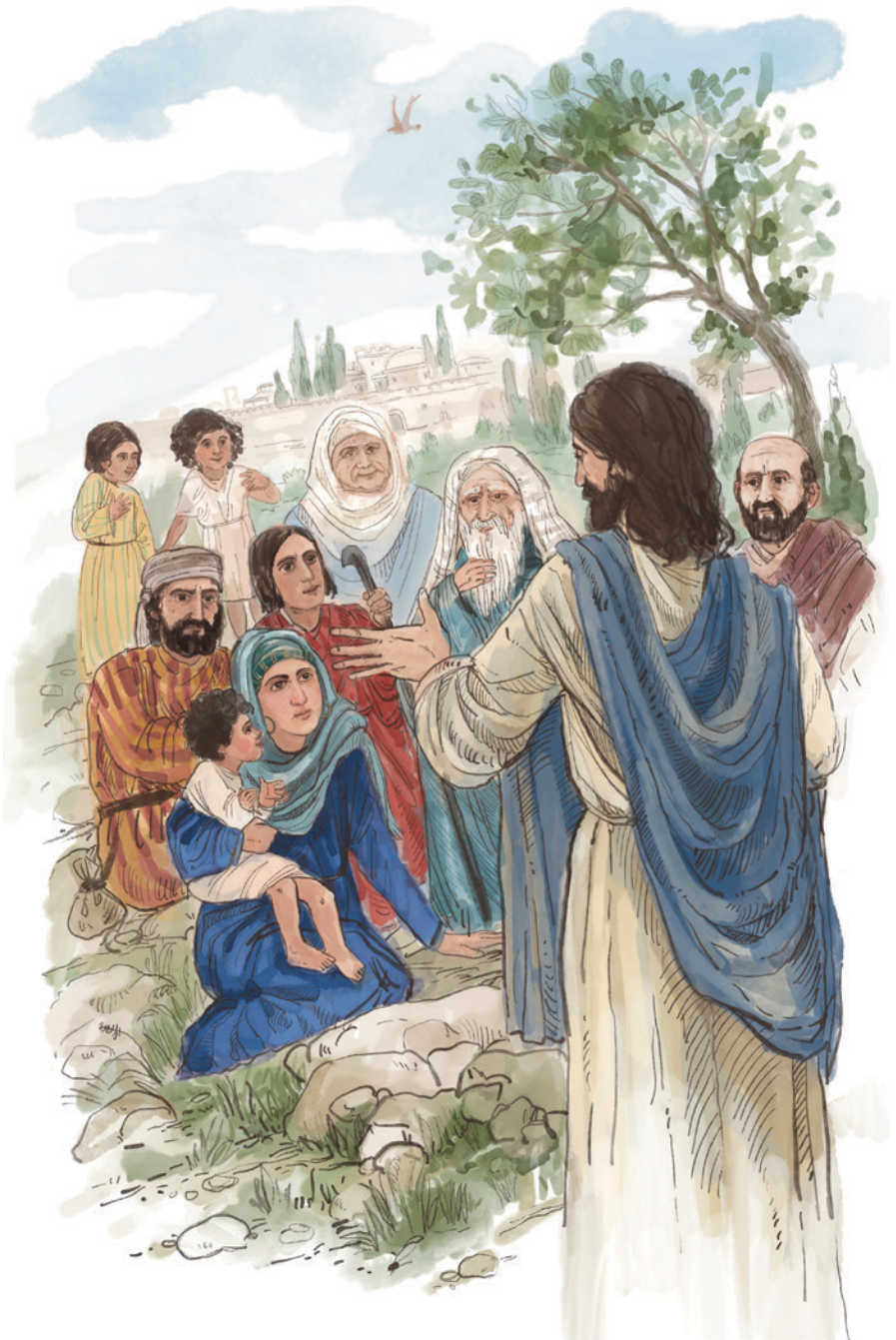
Əsas əmr

Sina və səhra keçmişdə qaldı,
İsa yer üzündə doğuldu.
Amma qanunu öyrədənlər də Onu
Allahın Oğlu kimi tanımırdılar.

Onlar İsanın gücünü və nüfuzunu görərək
Onu bu sözlə tutmağa çalışırdılar:
“Müəllim! Sən bizə deyə bilərsənmi ki,
hansı əmr əsasdır!”

Məsih təəssüf və kədərlə qulaq asırdı.
Kaş insanlar başa düşə biləydilər ki,
xilasa nail olmaqla O, tezliklə
yerdən çarmıxa qaldırılacaq.

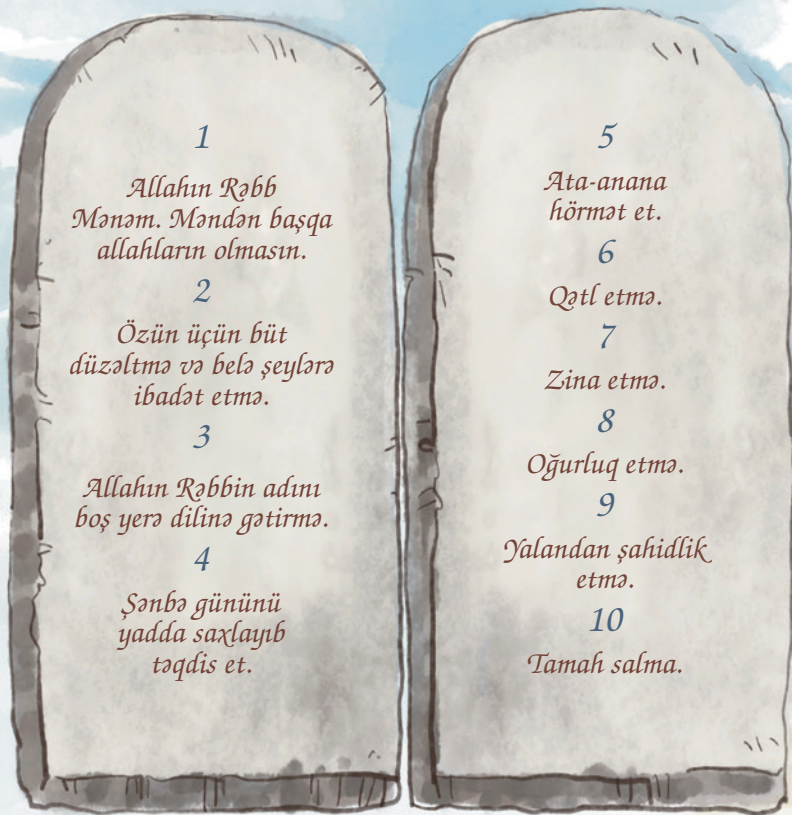
Qanunu səylə öyrənərək,
ilk növbədə, Rəbb Allahı bütün
qəlbinlə və yaxınını özün kimi
sevmək vacib və zəruridir.

Mündəricat

1-ci bölmə	3
Lövhələrin modeli	3
İsrailin Allahı — bizim Allahımızdır	6
2-ci bölmə	9
Allaha olan məhəbbət	9
Birinci əmr	12
3-cü bölmə	15
Bütlər	15
İkinci əmr	18
4-cü bölmə	21
Yalnız gözəl sözlər	21
Üçüncü əmr	24
5-ci bölmə	27
Bayram	27
Dördüncü əmr	30
6-cı bölmə	33
Sadəcə təbəçilik deyil	33
Beşinci əmr	36

7-ci bölmə	39
Allahın qiymətli hədiyyəsi	39
Altıncı əmr	42
8-ci bölmə	45
Qiymət çox yüksəkdir	45
Yeddinci əmr	48
9-cu bölmə	51
Qiyməti necə oğurlamaq olar	51
Səkkizinci əmr	54
10-cu bölmə	57
Gözəl yalan	57
Doqquzuncu əmr	60
11-ci bölmə	63
Əsl xəzinələr	63
Onuncu əmr	66
12-ci bölmə	69
Qiymətli yük	69
İsa və əmrlər	74

Həyatımız kəşflərlə, böyük və kiçik sərgüzəştlərlə, həm də təhlükələrlə doludur. Bizi yaradan Allah bizim üçün nəyin xeyirli, nəyin ölümcül olduğunu bilir. Bunu bilməyimiz üçün O bizə əmrlər verdi. Bu, yolun kənarındakı yüksək gərginlikli elektrik xəttinin dirəyində “Təhlükəli dönmə” və ya “İçəri girməyin, öldürəcək!” kimi işarələrdir. Müəlliflər maraqlı formada şeir, hekayə və söhbətlərlə oxucuları həyatın ən mühüm qaydaları ilə tanış edir.